1, 3, 4

The Latvian Newspaper for Canada and U. S. A.
Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada "Daugavas Vanagi."
Editor-in-Chief: ALEKSANDRS KUNDRATS.
Editorial and Business Office: 491 College St., Toronto 4, Ontario, Canada.
Telephones: 921-7121 EM 8-3239
United States Editorial Offices:
New York: Editor — V. Irbe,
4035 Rombouts Ave., Bronx N. Y. 10466, U.S.A.
Telephone 994-7917
Chicago: Editor — K. Kezbers,
2727 Milwaukee Ave., Chicago 47, Ill., U.S.A.
WEDNESDAY, DECEMBER 16, 1964.

LATVIJA AMERIKĀ

101. n-rs. TREŠDIEN, 1964. GADA 16. decembrī 14. GADS

AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL BY THE POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA AND FOR PAYMENT OF POSTAGE IN CASH

Latviešu laikraksts Amerikā
Iznāk divas reizes nedēlā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi."
REDAKTORS: ALEKSANDRS KUNDRATS
Redakcija un kantoris: 491 College St., Toronto 4, Ontario, Canada
EM 8-3239, kantorim — 921-7121
Redaktora tālrunis vakaros — 766-2001
Ņujorkas redakcijas vadītājs red. V. Irbe, 4035 Rombouts Ave., Bronx N. Y. 10466, U.S.A. Tālrunis 994-7917
Čikāgas redakcijas vadītājs red. K. KEZBERS, 2727 N. Milwaukee Ave., Chicago 47, Ill., U.S.A. Tālruņi: DI 2-2324, BR 8-8681.

Apsūdz Kremļa imperiālistus

DV Hamiltonas nodaļas biedri Cilvēka tiesību deklarācijas gada dienā demonstrēja pie Mc Master universitātes.
Foto J. Gailītis

Cilvēku tiesību deklarācijas 16. gada dienu 10. decembrī Hamiltonā atzīmēja Apvienoto Nāciju biedrības rīkotā sanāksmē un diskusiju vakarā Mc Master universitātes Gilmora zālē.

Šajā dienā Hamiltonas Daugavas Vanagi, informācijas nodaļas vadītāja E. Pulciņa ierosmē, iespaidīgā demonstrācijā atgādināja visai Hamiltonai Baltijas valstu likteni Kremļa okupantu varā.

Demonstrācijas organizētājiem radās oriģināla ideja: ar simbolisku zārku izteikt protestu pret cilvēka tiesību nokaušanu komunistu okupētajās Baltijas valstīs.

Pie Mc Master'a universitātes galvenās ieejas latviešu demonstranti ieradās ar simbolisko apsūdzētāju — zārku un daudziem plakātiem, lai izplatītu informātīvu literātūru par Kremļa noziedzīgo rīcību Latvijā, Igaunijā un Lietuvā.

Sarīkojumā piedalījās arī mūsu vanadzes un jaunatnes pulciņa Rota pārstāves ar sēru lentām pie saviem tautas tērpiem.

Šai latviešu demonstrācijai lielu vērību veltīja kanadiešu prese, televīzijas un radio stacijas. Laikraksts Hamilton Spectator publicēja iespaidīgus uzņēmumus līdz ar plašu rakstu: Zārks simbolizē nokautās cilvēku tiesības.

Ar lielu interesi demonstrācijai sekoja arī universitātes studenti, mācības spēki un pazīstami šejienes sabiedriskie darbinieki.

Mūsu pārstāvjiem bija jāatbild uz daudziem jautājumiem par komūnisma patieso seju. Paneļa diskusijās runāja B. Baskius, L. Aleksandrs, A. Borovojs, bet debatēs vārdu ņēma arī inž. H. Vilks, O. Ieviņš un O. Zvirgzdgrauds.

J. G.

IEVĒLĒTA JAUNĀ LNAK PADOME

Piedalīšanās LNAK padomes vēlēšanās šogad bija atsaucīgākā kā jebkad iepriekšējos gados. Tajās nodotas 1992 balsis pret 1635 — 1962. gadā un 1468 — 1960. gadā. No šogad nodotām balsīm 236 izrādījās nederīgas, galvenokārt nenokārtotas dalības maksas (208) un dažu vēlēšanu noteikumu neievērošanas dēļ (28). Dalības maksu nokārtošanai un ziedojumiem vēlēšanu aploksnēs bija pievienoti $450.30. Reizē ar padomes vēlēšanām tika izdarīta aptauja, vai turpmāk LNAK padome vēlama pēc līdzšinējās kārtības uz 2 gadiem, vai arī padomes pilnvaru laiks pagarināms uz 3 gadiem. Par šo jautājumu izteikušies 1912 balsotāji, 338 zīmītes izrādījās nederīgas. Par 3 gadu padomes pilnvaru laiku balsojuši 1121, bet par 2 gadiem tikai 453.

Ievērojams šogad bija arī kandidātu skaits — 48. Balsu vairākuma kārtībā astotā LNAK padomē ievēlēti šādi kandidāti:

Dreimanis Aleksis — 1453, Upeslācis Viktors 1430, Mežaks Jānis 1407, Niedra Jānis 1289, Kronbergs Tālivaldis 1237, Uiska Vilis 1230, Lejiņš Jānis 1230, Škobe Elmārs 1230, Voitkus Arturs 1221, Epneris Roberts 1196, Gulēns Valdemārs 1193, Dreimanis Pēteris 1173, Toma - Skuja Velta 1147, Liepiņš Guntis 1144, Grīslis Jānis 1122, Zutis Arturs 1115, Martinsone Austra 1078, Svenne Adolfs 1071, Upenieks Eduards 1066, Zandbergs Modris 1041, Tannis Kārlis 1019, Deksnis Kazimirs 993, Brenķis Osvalds 943, Ķeniņš Jānis 937, Rolavs Jānis 933, Senkēviča - Ziemane Biruta 913, Vanags Alfreds 901, Miezītis Zigurds 894, Rāviņš Alfreds 891, Grodnis Jāzeps 859.

Kandidāti: Bukovskis Žanis 848, Šteinbachs Andrejs 846, Ieviņš Ojārs 841, Prieditis Kārlis 827, Rožkalns Aleksandrs 783, Albertiņa Ārija 727, Rapa Henrijs 724, Kazaks Aleksandrs 708, Perro Oskars 692, Liepiņš Antons 684, Kalns Jānis 655, Šmits Osvalds 655, Austriņš Nikolajs 639, Purmals Kārlis 631, Rudzītis Pēteris 619, Batņa Aleksandrs 601, Vītols Pēteris 551, Ūdris Ervins 392.

Vēlēšanu komisijas darbs, ko šogad vadīja A. Svenne, bija sevišķi rosīgs. Liels talcinieku skaits bija balsu skaitīšanai, ko vadīja Gaujas gaidu vienības priekšniece A. Siliņa.

Eventuālās sūdzības par vēlēšanu gaitu vai rezultātiem vēlēšanu komisijai jāiesūta desmit dienu laikā.

R. N.

Kubas bēgļi demonstrē

Pagājušās nedēļas nogalē izcēlās lielāka trauksme pie Savienoto Valstu AN mītnes, kad apmēram 100 jardu no sekretāriāta ēkas, upē eksplodēja paštaisīta raķete. Eksplozijas laikā AN mītnē runāja Kubas rūpniecības ministrs E. Guevara, nekautrējoties atzīdamies, ka Kuba palīdzējusi apmācīt „biedrus" subversīvai darbībai Dienvidamerikas valstīs. Guevara paregoja „brīvības" cīņas Latīņu Amerikas zemēs; Venecuēlā, Kolumbijā un Gvatemalā tās jau esot sākušās.

Policija rūpīgi pārmeklēja AN mītnes tuvāko apkārtni, atrasti spridzekļi 10 bloku attālumā no upes krasta.

Par Kubas ministra E. Guevaras ierašanos Sav. Valstīs īpaši saniknota bija Kubas emigrantu saime. Guevaras televīzijas raidījuma laikā ap 150 kubiešu demonstrantu mēģināja izlauzties caur policijas spēkiem, kas gandrīz plecu pie pleca stāvēdami apsargāja ieeju raidītāja ēkā. Guevaras smaidi un roku mājieni demonstrantu sašutumu tikai kāpināja.

Savā runā Kubas rūpniecības ministrs uzsvēra, ka Kuba nepieņems nekādus noteikumus normālo diplomātisko attieksmju atsākšanai, bet ir ļoti ieinteresēta tuvāku tirdzniecības saišu nodibināšanā.

Zviedrija grib pārkārtot militāro vadību

Kaut Zviedrijā jau ilgi ir sociāldemokratu valdība, pie kam pēdējos gados ar nelielu vairākumu parlamentā, tās politika tomēr praktiskā dzīvē atšķirīga no dogmatiskā marksisma attiecībā uz nacionālizācijām un zemes aizsardzību un reliģiju.

Kādu laiku pēc kara, kad karā bijušās nelielinieciskās valstis strauji atbruņojās vai tika atbruņotas, kā Vācija un Italija, Zviedrija bija militāri stiprākā valsts Eiropas brīvajā daļā. Samērā labās Zviedrijas ekonomiskais stāvoklis no vienas un bažas par lielās austrumvalsts miermīlību darbos, no otras puses, ļāvis un licis zviedriem, bez partiju atšķirības, rūpēties par sava karaspēka pilnīgi modernu apbruņojumu un tam piemērīgu apmācību. Īsais obligātā dienesta laiks — 1 gads ar vēlākiem īslaicīgiem papildkursiem — techniska elementa piesātināto apmācību neļauj panākt vajadzīgā pilnībā, kā to liecina diezgan biežās lidmašīnu katastrofas un arī citi negadījumi. Ļoti augsts ir sevišķi vidējo un vecāko virsnieku militārās izglītības līmenis. Attiecībā uz jaunākiem virsniekiem un instruktoru sastāvu to grūti konstatēt.

Visā pasaules presē lielu ievērību guvusi pulkveža Vennerstrōma spiegošanas atklāšana rādīja, ka 15 gadus ilgi Padomju Savienība pastāvīgi autoritātīvi informēta par visu, kas nozīmīgāks Zviedrijas militārās ierīcēs, apbruņojumā un karaspēka dislokācijā. Radās vajadzība pēc milzu līdzekļus prasoša pārkārtojuma, kas nav tik ātri realizējams.

Zviedrija pāriet arī uz karaspēka vadības efektīvāku pārkārtojumu. Pati augša jau attiecīgi pārkārtota. Sauszemes, jūras un gaisa karaspēka neatkarīgo pavēlnieku vietā tagad zem ķēniņa, kurš skaitās augstākais virspavēlnieks, ir viens virspavēlnieks, kam ar attiecīgiem speciāliem stābiem ir pakaļauti visi 3 ieroču veidi. Virspavēlnieks pēc lietderības var nākt no jebkuras speciālitātes.

Tāda kārtība vēl tomēr nav territoriālos grupējumos, un turpmākajā gadījumā virspavēlnie-kam vajadzētu rēķināties pat ar 4 patstāvīgiem priekšniekiem (pa vienam sauszemes un jūras bet diviem gaisa eskadru komandieriem). Tagad valdība nākusi ar projektu arī territoriālās iekārtas pārveidošanā līdzīgā garā. Visu valsti paredzēts iedalīt 6 kara apgabalos, kurā katrā priekšgalā ir viens pavēlnieks ar attiecīgo speciālistu stābu. Arī pavēlnieks, tāpat kā virspavēlnieks, var nākt no jebkuras ieroču šķiras.

Līdzīgā veidā parallēli paredz arī civilās aizsardzības iekārtojumu, kurai zviedri tāpat velti lielu vērību.

A. Pl.

Ja nesaņemat mūsu laikrakstu laikā,

lūgums tūdaļ RAKSTISKI informēt „LA" ekspedīciju: 491 College St., Toronto. Apgāds noskaidros pasta iestādēs aizkavēšanās iemeslus.

Kas notiek Vācijā?

Arī Vācijā tuvojas bundestaga vēlēšanu laiks. Šķiet, ka vēl nekad Vācijas vadošā partija — kristīgie demokrati un arī vēlētāju masas nav raudzījušās nākotnē ar tādu nedrošības sajūtu kā tagad. Varētu pat runāt par zināmu apjukumu. Šis apjukums atbalsojas ne tikai vēstulēs, kas nāk no Vācijas, bet arī vācu laikrakstos un pat ārzemju (piemēram, angļu) presē. Lielā Ziemeļvācijas avīze Die Welt pat ir devusi vienam no saviem ievadrakstiem nosaukumu „Slimā valdības partija".

Nav noslēpums, ka kristīgo demokrātu partijā valda asas nesaskaņas ārpolitikas jautājumos: var runāt par diviem pretējiem virzieniem — „gollistiem" un „atlantiķiem". Pirmā virziena priekšgalā ir Dr. Adenauers, un pēdējā laikā viņam esot pievienojies arī Dr. Gerstenmaiers.

Šis virziens pasvītro ciešas vācu un franču draudzības nepieciešamību. Tā pārstāvji baidās, ka Amerika kādā liktenīgā brīdī var pamest Rietumvāciju savam liktenim un var vienoties ar Krieviju, upurējot Rietumvācijas intereses un Vācijas apvienošanas ideju. Viņiem imponē daudzas lietas de Golla politikā: de Golla neuzticība pret Amerikas svārstīgo politiku, viņa aizdomas, ka NATO locekļi nokļūs pilnīgā Amerikas aizbildniecībā, ja tiem nebūs pašiem moderno atomieroču.

Daži no vācu „gollistiem" redz de Golla personā savdabīgu reālpolītiķi, kurš varētu panākt Vācijas apvienošanu, kas nav līdz šim izdevies amerikāņiem... pēc sīkstas diplomātiskas cīņas ar Maskavu.

„Atlantiķu" grupas pārstāvji ir kanclers Erhards un ārlietu ministrs Šroeders. Gollisti pārmet viņiem, ka tie esot gatavi upurēt Vācijas vitālās intereses un vācu-franču aliansi par labu Amerikas „kustīgajai" politikai un esot atteikušies no Adenauera politikas „cietā kursa" pret komūnistu bloku.

Sadursmes starp abiem virzieniem notiek pastāvīgi — ne tikai svarīgajos ārpolitikas jautājumos, bet arī mazāk svarīgās lietas; dažādas partijas krizes tiekot novērstas... tikai uz laiku, lai nekaitētu partijas vēlēšanu izredzēm.

Šķiet, ka partijas iekšējās nesaskaņas ir kļuvušas sevišķi asas pēc Dr. Adenauera aiziešanas no valdības stūres. Dr. Adenauers ir prātis ar stingrību — un tani pat reizē ar diplomātisku veiklību uzturēt stingru partijas disciplīnu svarīgos jautājumos, atstājot partijas locekļiem zināmu brīvību mazāk svarīgās lietās. Kanclers Erhards bija ļoti populārs Vācijā kā Vācijas saimnieciskā brīnuma" radītājs, bet šķiet, ka viņš ir tagad stiprā mērā zaudējis savu populāritāti. Viņa stiprā puse ir, acīm redzot, saimnieciski jautājumi, bet viņam trūkst diplomāta veiklības, lai novērstu partijas nesaskaņas — un arī lai vadītu Vācijas ārpolitikas kuģi pāri daudzajām zemūdens klintīm šinī Vācijai ļoti grūtajā laikā. Vācija ir patlaban starp diviem „draugiem", kuru politiskie uzskati un mērķi ir pilnīgi pretēji — starp Franciju un Savienotām Valstīm.

Daudzi atceras tagad, ka Dr. Adenauers gadiem ilgi pretojās Erharda kandidātūrai kanclera postenim, uzsverot, ka ārpolitikas jautājumi esot Erharda vājā puse. Šķiet, ka viena no visnepopulārākām personām kr. demokratu partijā pašlaik ir ārlietu ministrs Šroeders. Viņa vienīgais atbalsts valdībā esot kanclers Erhards. Savā ārlietu ministra darbībā viņš gribot būt reālpolītiķis un noraidot „gollismu" kā ideālismu, kas neatbilstot pašreizējām reālajām iespējām. Neapmierinātība ar Šroederu kr. demokratu partijā esot tik liela, ka tiekot pat cilāts jautājums par Šroedera atvietošanu ar kādu citu personu. Vienīgais iebildums pret to esot apsvērums, vai tas būtu vēlams tik īsu laiku pirms vēlēšanām.

Protams, zināmu lomu kr. demokratu partijas nesaskaņās spēlē arī atsevišķu personu godkārīgās tieksmes. Pēdējā laikā arvien lielāku ievērību iegūst Dr. Gerstenmaiera persona. Ja Šroederam daudzi pārmet to, ka viņš kādreiz bijis nacionālsociālistu partijas biedrs, tad Gerstenmaiers ir viens no nedaudziem prethitleriskās jūlija sazvērestības locekļiem, kurš ir palicis dzīvs. Gerstenmaiera autoritāte kr. demokratu partijā esot ļoti liela.

Angļu prese domā un baidās, ka arī Dr. Adenauers varētu atkal stāties valdības rindās.

Kā arī būtu, Vācijas vēlēšanu izredzes ir visai nenoteiktas. Daudzi Britanijā ironizē par Vācijas „prūsiskajām" tradicijām vienmēr sekot kādam vadonim, kāda tagad neesot. Šķiet, ka nevar runāt par „prūsiskumu" tagadējā Vācijā, kurš jau sen pieder pagātnei, bet ir tomēr skaidra viena lieta: vācieši ir vienmēr bijuši disciplinēta tauta, un līdz ar to kristīgo demokratu vēlētāju masas vēlas redzēt disciplīnētu, vienotu partiju ar stipru vadītāju priekšgalā: tas viss trūkst tagadējā kr. demokratu partijā. Sociāldemokratu partija turpretim ir novērsusi savas nesaskaņas un stāv vienota aiz sava līdera — spējīgā un enerģiskā Villija Branta, kura populāritāti ceļ viņa cietā nostāja pagātnē Rietumberlīnes jautājumā. Līdz ar to ir iespējama šīs partijas uzvara vēlēšanās. Visā pasaulē pašlaik ir vērojama novirzīšanās uz kreiso pusi: bez tradicionālā sociāldemokratiskā kursa Skandināvijā ir jāatzīmē lēboristu uzvara Anglijā, arī Amerikā liberālais Džonsona virziens ir uzvarējis konservātīvo Goldvotera virzienu. Ja kristīgo demokratu zaudējumi vēlēšanās nebūs pārāk smagi, tad ir iespējama tā sauktā „lielā koalicija", kurā ietilptu arī sociāldemokrati. Šādu plānu atbalstot arī Dr. Gerstenmaiers.

A. Augenbergs

ZELTA SVĒTDIENĀ,

20 decembrī. DV Grāmatnīca, 491 College St. Toronto, atvērta no plkst. 10 rītā līdz plkst. 4 pēcpusd.

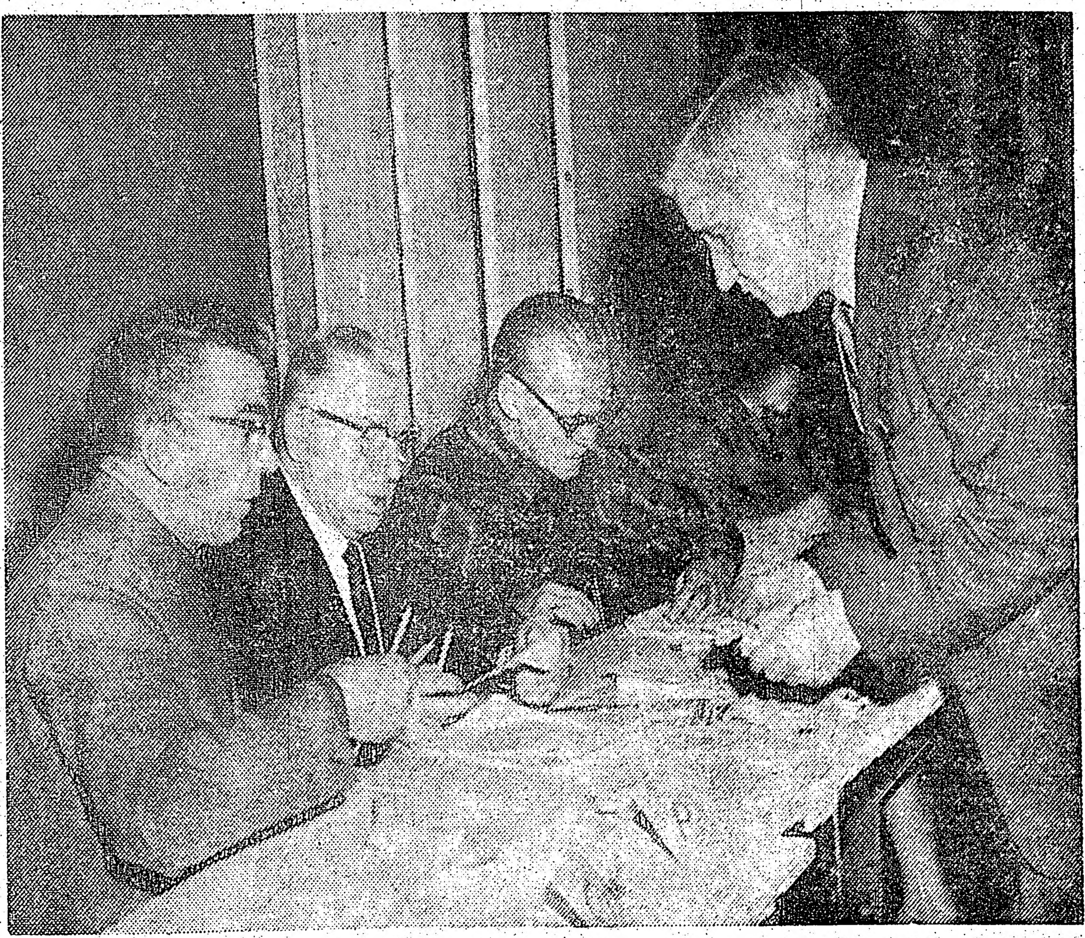

LNAK padomes vēlēšanu komisija un talcinieki svētdienas vakarā pabeidza balsu skaitīšanu. Uzņēmumā no kreisās: K. Pūliņš. P. Pavasars, Ed. Lūsis un vēlēšanu komisijas priekšsēdis A. Svenne.
Foto JAK

LATVIJA

101. n-rs. TREŠDIEN, 1964. GADA 16. decembrī

Abonēšanas maksa ASV un Kanadā: par mēn. $ 1.50; 3 mēn. $ 4.50; 6 mēn. $ 8.50; par gadu $ 16.00.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $ 1.60; tekstā $ 3.20 - $ 6.40 par vienas collas slejas telpu.

Redakcija patur tiesības manuskriptus saīsināt.

Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka.

Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas var neatbilst redakcijas viedoklim.

Dr. A. Melliņš

VAI IESPĒJAMA ATKLĀTA SACELŠANĀS PAD. SAVIENĪBĀ?

Padomju Savienībā tautas protests pret režīma nejēdzībām ir atradis šādus veidus: zemā darba produkcijas līmenī, klusā sabotāžā un t. s. itāļu streikā, valsts materiālu izšķērdēšanā un zagšanā, darba disciplīnas trūkumā, individuālos protestos un sūdzībās, streikos un dumpjos.

KLUSĀ PTETESTĪBA

Tikko valdība atviegloja darba maiņas iespējas Padomijā, sākās masveida strādnieku staigāšana no vienas darba vietas uz otru. Par šo parādību plaši raksta komūnistu prese. Komsomoļskaja Pravda (13. 10. 1962.) konstatē, ka dažos uzņēmumos gada laikā strādnieku „apgrozība" sasniegusi 90 procentus. Sovietskaja Rossija apgrozību aplēš uz 50 — 75 proc., bet Zinātņu akadēmija publicējusi datus par stāvokli Sibirijā, kur, neverojot partijas pūles (lasi: spaidus), vairāk nekā 1,4 milj. strādnieku 5 gadu laikā aizbēguši no ierādītām darba vietām. Tā Sibirijas saimnieciskā attīstība vēl arvien neesot pārsniegusi 1950. g. līmeni. Ekonomičeskaja Gazeta publicē aptauju par 70.000 strādniekiem, kas mainījuši darba vietas. Izrādās, ka 47,1 proc. no tiem par aiziešanas iemeslu min zemas algas, sliktus dzīves un darba apstākļus, 25,4 proc. nav apmierināti ar attiecīgā rajona vispārējiem apstākļiem, bet tikai 9,2 proc. par iemeslu min personiskus apstākļus. Zīmīgi, ka trešā daļa no visiem 70.000 strādniekiem mainījuši darbu triju gadu laikā vairākas reizes. Šis ir viens no nevainīgākiem protesta veidiem, bet sagādā partijai lielas galvas sāpes kā saimnieciskā, tā politiskā plāksnē un bija par iemeslu atgriezties pie spaidu lietošanas, radot darba pases, kurās atzīmēti visi strādnieka „grēki".

VAI PADOMJU SAVIENĪBĀ NAV BEZDARBA?

Komūnistu propaganda lepojas ar bezdarba neiespējamību sociālistiskajā sistēmā. Tā tam arī vajadzētu būt, jo partijas rīcībā ir visi nepieciešamie spaidu līdzekļi. Ar laiku strādnieks tomēr atrod veidus, kā sargāt savus sviedrus un veselību, jo bezdarba eksistēšana padomju sistēmā nav nekas cits kā strādnieku neapmierinātības izpaudums. Tas nav darba trūkums, bet atteikšanās pieņemt zemu atalgojumu, nehigiēniskus darba apstākļus u. t. t. Padomju zinātņu akadēmijas loceklis Kokozovs publicējis datus par bezdarbu Krasnojarskas apgabalā, pēc kuriem caurmērā 1,8 proc. iedzīvotāju ik gadus bez darba. Visas Pad. Savienības apjomā bezdarbnieku skaits esot mazliet zemāks, apm. 1,5 proc. no iedzīvotāju resp. 2,6 proc. no strādājošo skaita. Tas būtu apm. 3 milj. bezdarbnieku. Šī parādība atspoguļo strādniecības apzinātu pretestību pret režīmu un liecina, ka bezdarbs sociālistiskā saimniecībā ne vien pastāv, bet ir ievērojami lielāks nek kapitālistiskās zemēs (Austrālijā un Rietumeiropas zemēs ap 1 proc.).

Bezdarba problēma Pad. Savienībā būtu vēl daudz akūtāka, ja tur pastāvētu bezdarbnieku pabalsti un ja režīms pret bezdarbniekiem nelietotu dažādus tiešos un netiešos spaidus.

SABOTĀŽA

Tā kā sociālistiskā iekārtā strādnieks nelej sviedrus izsūcēju labā, bet pats iegūst sava darba augļus, tad streikiem, sabotāžai u. t. t. tur nav vietas. Tā māca sociālistu teorētiķi, bet ko rāda sociālistiskā prakse?

Sabotāža Pad. Savienībā ne vien pastāv, bet tā izaugusi par tik lielu ļaunumu, ka tā bija jāapkaro likumdošanas ceļā. Kad šiem spaidiem nebija vajadzīgo rezultātu, tos 1956. g. atcēla, paturot citus paņēmienus — „kadru daļas" smago roku, „vainīgo" tiesāšanu darba vietas mītiņos, arodbiedrības vagaru spiedienu u. t. t. Izrādījās, ka arī šie eksperimenti nesasniedz mērķi un

(Turpinājums 8. lpp.)

Latviešu jaunatnes darbiniece zviedru tiesas priekšā — par ko?

Speciālraksts LA no Stokholmas

Kad šovasar 23. jūnijā Chruščevs apmeklēja Skandināvijas valstis, bija paredzēts to uzņemt valsts kanclejā. Visu zviedru sabiedrību līdz asarām sasmīdināja 13,5 kg smaga sivēniņa palaišana no kāda auto. Sivēniņam uz sāniem bija uzzīmēta karikatūra, kas atgādināja cilvēka seju. Zviedru laikraksts Expressen visai zviedru sabiedrībai to atšifrēja par Chruščeva seju. — Sivēniņu „arestēja", kā zobojās prese, un aizveda uz lopkautuvi. Dūšīgais sivēniņš divus policistus labu laiku notrenkāja pa karaļa pils laukumu, līdz izdevās to „apcietināt". Policija par vainīgu atzina latviešu jaunatnes darbinieci Viju Poli, un nesen, 4. decembrī notika tiesas sēde ar ļoti interesantu saturu.

Kad presē bija minēta šīs sensacionālās prāvas iztiesāšana, 3. decembra rītā pie mūsu Vijas ieradās sociāldemokratu laikraksta redakcijas pārstāvji Vija ļoti lepni un droši atbildēja: „Man ir riebīgas visas diktatūras, un es demonstrēšu atkal, ja Zviedrijā ieradīsies tās varas pārstāvji, kas varmācīgi okupējuši manu dzimteni." Chruščeva apmeklējuma laikā šis laikraksts bija diezgan cildinājis „augsto viesi" un tagad, kad tā nav vairs Maskavā pašā, var nomazgāt tīras ar visādu cildinājumu sasmērētās rokas. Visus pārspēja Stokholmas vakara laikraksts Expressen, kas arī Chruščeva apmeklējuma laikā kā vienīgais Chruščevam katru dienu jautāja visai atklātus un skaidri formulētus jautājumus: kur tagad atrodas zviedru diplomāts Vallenbergs, kur apcietinātie zviedru jūrnieki, kur notriekto zviedru lidmašīnu lidotāji u. t. t. Uz šiem jautājumiem Maskava vēl šodien atbildi parādā. Express pāri visai pirmajai lappusei ievietojis Vijas attēlu ar attiecīgu tekstu, un arī visa 7. lappuse veltīta viņai, publicējot vēl vairākas atbildes, visas tikpat drošas, lepnas un spītīgas (kā Aspazijas Sarkanā magone!): Es demonstrēšu atkal! Es esmu brīvas zemes pilsone un varu izvēlēties, kādu protesta veidu gribu. Es gribēju padarīt smieklīgu manas dzimtenes okupētājas varas augstāko pārstāvi, jo tāds veids bieži panāk mērķi labāk nekā plaši paskaidrojumi, nemaz nerunājot par sarunām ar šīs varmācības un koloniālisma valsts pārstāvi."

Zviedru sabiedrībā bija sakulta interese par prāvu līdz augstākai iespējai. Vijas atbildes pievērsa visas zviedru sabiedrības uzmanību Baltijas tautu liktenim un lika daudz kopārdomāt un viņa bija panākusi neticami plašu zviedru preses atsaucību.

4. decembrī tiesas zālē sēdvietās tika labi, ja puse. Visiem citiem bija jāstāv kājās, starp tiem arī baltiešu draugam, profesoram Birgeram Nērmanim. Viņš atzinās, ka pirmo reizi savā mūžā redzot tiesas zāli un prāvas iztiesāšanu: „Bet kad Viju tiesā, gribēju katrā ziņā nākt!" Publikā lielākā daļa latviešu, tad igauņi, ungāri, lietuvieši u. c.

Prokurora palīgs, apsūdzības uzturētājs, jautā Vijai: „Sivēns nav sevišķi dresēts radījums, un vai jūs padomājāt par to, ka tas varētu sagādāt dažādas neērtības?" Vija atbild, ka par to viņa gan nav domājusi. „Vai jūs, palaižot sivēnu no auto, redzējāt vairākus policistus, kas bija norīkoti Chruščeva apsardzībai un kas varēja kuru katru brīdi būt tajā vietā, kur jūs apturējāt auto?" Vija: „Protams, es cerēju, ka tā tiešām notiks, bet gribēju, lai krievu varas pārstāvis pats sivēnu redz ar karikatūru uz sivēna vēderiņa"

Sākās partu disputs. Pirmais, kā parasts, runā prokuros. Viņš diezgan garā runā izsakās, ka nav jācieš tāda veida joki, kas aizkāruši daudzu pilsoņu jūtas un izraisījuši attiecīgu sašutumu un niknumu, lai gan viņš tālāk saka, ka arī viņš varot saprast Vijas jūtas pret viņas dzimto zemi un varot šīs jūtas cienīt, bet kā varot iedomāties, ka sivēna palaišana pievērsīs uzmanību baltiešu brīvības prasībām!" (Un kā vēl pievērsa!).

Aizstāvis bija savu runu juridiski uzbūvējis teicami, citēdams kādu likumdošanas komentāru par politisko manifestāciju un demonstrāciju rīkošanu. Viņš apstrīd prokurora apgalvojumu, ka sivēna palaišana būtu radījusi sašutumu zviedru tautā, pavisam otrādi — tas izraisīja vispārēju jautrību. Cilvēkam brīvā zemē ir tiesības savus ieskatus demonstrēt gandrīz jebkādā veidā. „Mana kliente," viņš saka, „gribēja protestēt pret krievu režīmu un pret zviedru valdības rīcību, aicinot Chruščevu par viesi. Sivēna palaišana bija domāta kā nopietna protesta akcija un, spriežot pēc preses atsauksmēm, tā mērķi sasniegusi, sabiedrības interese pievērsta viņas dzimtenei, kas atrodas padomju varā."

Kad prokurors pastāv, ka sivēna palaišana tomēr ir radījusi zviedru tautā un tās kārtības sargos sašutumu un niknumu, aizstāvis tiesai iesniedz vairākus foto uzņēmumus, ko apskata arī prokurors. Aizstāvis jautā: „Kura policista seja šajos uzņēmumos izrāda sašutumu? Tāpat tas ir attieksmē pret zviedru sabiedrību." Prokurors noskatās foto uzņēmumos un nekā nesaka.

Tad tiesnesis „apsūdzētā pēdējā vārdā" ļauj izteikties Vijai. Viņa saka: „Nebiju domājusi traucēt sabiedrības mieru un kārtību,— manu rīcību noteica divi citi svarīgi motīvi: Pirmkārt, esmu uzaugusi un izglītību ieguvusi šajā zemē un vairākus gadus esmu Zviedrijas valsts pilsone. Jau kopš bērnības esmu audzināta ar nicināšanu vērsties pret jebkādu diktatūras režīmu, un tādēļ arī šajā gadījumā gribēju apliecināt savu nicināšanu pret tās diktatūras un koloniālisma valsts pārstāvi, kas manu dzimteni tur verdzībā. Ieskatīju, ka korrekts protests šīs manas jūtas nebūtu varējis tik noteikti izteikt, kādēļ izvēlējos izsmiešanas veidu. Otrkārt, esmu latviete un kopā ar daudzu citu apspiesto tautu piederīgiem gribēju protestēt pret tā režīma vadītāju, kas okupējis brīvo Latviju un tur manu tautu fiziskā un garīgā verdzībā. Bez tam šo drastisko demonstrēšanas veidu izvēlējos tādēļ, ka, diemžēl, šajā zemē baltiešu tautu pārstāvjiem un tiesību cīnītājiem ir daudz mazāk iespēju gūt zviedru sabiedrības atbalstu mūsu cīņai nekā, piemēram, daudzu citu kontinentu tautām. Mums nav arī nekādas iespējas likt par mūsu brīvības laupīšanu runāt Apvienotās Nācijās un tur prasīt brīvību mūsu tautai, kā to ar sekmēm var darīt, piemēram, jaunās Afrikas tautas. Ir redzama tendence Baltijas tautu neatkarības ilgas nedzirdēt un tās aizmirst. Es noraidu apsūdzību par sabiedriskā miera traucēšanu. Pasvītroju, ka manas rīcības motīvi bija tikai politiska rakstura. Kā latviete un kā šīs valsts pilsone varu izvēlēties protestēšanas veidu, ko ieskatu par labāku un manam nodomam piemērotāku. Lūdzu mani attaisnot."

Tiesnesis Vijas runā klausījās ar lielāko uzmanību un pasludināja pārtraukumu sprieduma formulēšanai.

Pārtraukuma laikā Viju fotografēja un intervēja viens žurnālists pēc otra. Profesors Nērmans Viju gratulēja un cildināja viņas drosmīgo uzstāšanos tiesas priekšā. Vēl drosmīgāk un drāmatiskāk viņa atbildēja kādam zviedru redaktoram, kad tas jautāja, kā viņa jūtas: „Mūsu, Zviedrijā uzaugušās latviešu jaunatnes, vecāki 22 neatkarības gados uzbūvēja skaistu un ziedošu Latviju, par ko no bērnu dienām glabāju visdārgākās atmiņas. Un ja pēdējie 24 gadi kopš krievu iebrukuma Latvijā būtu mūsu brīvības gadu turpinājums, cik bagāta un ziedoša šodien būtu mana dzimtene! Ko būtu darījis katrs godīgs Zviedrijas vai citas šodien brīvas zemes pilsonis, ja viņu zemi būtu piemeklējis tas posts, iznīcība un nelaime, kas piemeklēja mūsu zemi, kad no ziedošas un laimīgas zemes ir redzama tikai postaža, kur cilvēkiem jādzīvo nabadzībā, bez tiesībām un brīvības, mūžīgās bailēs par savu un savu tuvinieku dzīvībām?! Es ceru, ka jūs visi sapratīsit, ka to nevar un nedrīkst ne aizmirst, ne piedot..." Šos Vijas vārdus apkārtstāvošie klausījās kā sastinguši un dziļā nopietnībā. Tikai žēl, ka tie atskanēja pēc tiesas procesa, starplaikā spriedumu gaidot.

Notika gandrīz vai derības, kāds būs spriedums, un tas arī nebija ilgi jāgaida: 50 zviedru kronas, ko visi vērtēja par līdzīgu attaisnojošam spriedumam. Vijai vairāki kungi tūdaļ pieteicās samaksāt piespriestās 50 kronas. Pirmais to izdarīja igauņu pārstāvniecības Zviedrijā ģenerālsekretārs Ahti Pae. Tāpat pieteica līdzekļus aizstāvja honorāram. Jau tiesas dienas rītā Vijai zvanījuši vairāki zviedru kungi ar tādiem pašiem piedāvājumiem: lai kāds būtu spriedums, atļaujiet mums to samaksāt. Tā ir teicama atbilde prokurora argumentam, ka zviedru tauta sajutusi sašutumu un niknumu par Vijas protesta akcijas veidu. Raksturīgi, ka gluži to pašu pieredzēja neliela sabiedrība, kas pēc sprieduma kopā ar Viju iegāja restorānā iepretī tiesas namam: tikko apsēdāmies pie galda, tā viens no restorāna ļaudīm pienāca un jautāja, vai viņa nav tā jaunkundze, ko šodien tiesāja par sivēna palaišanu. Tad ap viņu sanāca restorāna pārvaldnieks un personāls un smaidot gratulēja. Viņa bija panākusi tādu popularitāti, kādu vēl nebija piedzīvojis neviens cits no Zviedrijā dzīvojošiem apspiesto tautu ļaudīm. Bez glaimiem un komplimentiem varam teikt, ka šī viņas akcija būs viena no mūsu otrās neatkarības cīņas laika spožākām lappusēm.

A. Kr.

Iznākusi O. KROLLA

DAUGAVA LATVJU DAINĀS

Maksā $ 1,-.

Pasūtinot izdevniecībā: 75 ¢.

Rakstīt: O. Krolls, 12 Harrison St., Oak Park, Illinois 60304, USA.

Māc. E. Ķiploks

Par vecumu

Ap sešdesmitpiekto dzīvības gadu, dažreiz arī agrāk vai vēlāk, sāpes, stīvums locekļos, nogurums vai cits kas atgādina — vecums ir klāt. Tautas dziesma saka:

Aiziet manis jaunumiņis
Pār kalniņu dziedādams;
Atnāk manis vecumiņis
Pār lejiņu vaidēdams.

Tikai ļoti retos gadījumos cilvēks šo nelūgto viesi uzņem bez sarūgtinājuma. Viņš sāk cīņu ar to.

Viens no vissenākiem cīņas paņēmieniem ar vecumu ir tā noslēpšana. Īpaša rūpniecības nozare tagad gādā par vajadzīgiem ieročiem. Ar tiem ir iespējams sirmus matus nokrāsot, sejai piešķirt „svaigāku" nokrāsu utt. Šādu rīcību sabiedrība ilgu laiku kritizēja. Domāju, ka nevarētu būt iebildumu, ja šādus līdzekļus lieto ar mēru. Dažreiz tas pat var būt nepieciešami. Ieradies Sav. Valstīs, biju pārsteigts, satikdams kādu draugu, kura sirmie mati bija kļuvuši tumši. „Citādi nevaru atrast darbu," draugs paskaidroja.

Bet — viens solis tālāk, un vecāks cilvēks var kļūt smieklīgs. Cik daudz Sav. Valstīs ir redzamas vecākas dāmas ar nedabiski zili sudrabainiem matiem un pārāk izsārtinātiem vaigiem. Tādā ceļā vecuma pēdas nevis noslēpj, bet tām taisni pievērš citu cilvēku uzmanību.

Kā labu vecuma atvairītāju ieteic „justies jauniem," tomēr katram vecumam ir atbilstošs apģērbs, matu sakārtojums, izturēšanās. Tādēļ arī vecāks cilvēks var kļūt smieklīgs, ja kopēs jaunekli vai jaunavu.

Noderīgas vecuma seku apslēpšanai būs dažādas protezes un ierīces, kas aizstāj radušos dabiskos trūkumus, piem., zobu protezes, brilles, dzirdes aparāti.

Cits cīņas veids ar vecumu ir mēģinājums to aizkavēt.

Pārbaudot tagad alķīmiķu receptes redzams, ka viņu eliksīru sastāvam nav nekādu iedirbju spēju. Tad jau daudz vērtīgākas ir tautas medicīnā pazīstamās „zālītes".

Sagaidāms, ka vecuma pētīšana dos jaunas atziņas. Jau tagad veciem cilvēkiem ir daudz palīdzēts ar ārstniecības līdzekļiem slimībās, kas stāv sakarā ar ķermeņa nolietošanos, piem., asinscirkulācijā.

Droši var teikt, ka labākais dabiskais līdzeklis vecuma atvairīšanai ir kustības un prieks. Pensionāriem bieži liktenīgs ir brīdis, kad pēkšņi pārtrūkst parastais darba ritms. Cilvēkam, kas bijis darbīgs, ir bīstami palikt dīkā. Tiem ir jāatrod kāda lietderīga nodarbošanās. Mājās būs šis tas pielabojams. Daudzās iespējas dos puķu, sakņu un augļu dārzs. Ja nav iespēju savās mājās, varbūt tādas var atrast, palīdzot kaimiņiem. Mūsu draudzēs un sabiedriskajās organizācijās ir daudz darba un pienākumu, kur pensionāri var palīdzēt. Katrā lielākā pilsētā ir kursi, kur var iemācīties kādu jaunu rokdarbu amatu. Esmu ievērojis pilsētas bibliotēkās, īpaši rīta stundās, daudz gados vecāku lasītāju. Interesējieties, vecie tēvi un mātes, par visu! Apmeklējiet priekšlasījumus, brīvkoncertus, izstādes mūzejus! Ja līdzekļi atļauj, izbrauciet. Nesakiet — mēs esam par veciem, mums jāpaliek mājās. Uzturieties svaigā gaisā, pastaigājaties! Pārtrauciet smēķēšanu, kas ir lielākais veselības postītājs.

Prieks un dzīvība ir bērnu un jauniešu vidū. Cik bieži vecāki cilvēki sūdzas, ka bērni viņus traucē. Rotājiet ar viņiem, tie kļūs jūsu draugi! Nežēlojieties, ka jūs nevarat saprast šī laika jauniešus. Vai neesat to pašu dzirdējuši savā jaunībā? Ievērojiet, kādas milzīgas pārmaiņas ir notikušas pasaulē jūsu dzīves laikā. Vai tādēļ būtu pārsteigums, ka arī jaunatnes dzīves veids un ideāli ir kļuvuši citādi nekā jūsu jaunībā. Un ja jūs tos gribat ietekmēt, tad vismazāk tas panākams ar īgnu prātu un nepārtrauktu kritiku.

Ir vēl viens cīņas veids ar vecuma parādībām un tas, man šķiet, ir vissekmīgākais — saprātīga vecuma apzināšanās. Vecums nav nekāda neparasta, slimīga parādība, bet tas ir dabisks dzīves posms. Nevar teikt, ka viens gada posms būtu nozīmīgāks par otru. Pavasaris ar ziediem ir jauks gada laiks, bet tas ir tikai sākums dabas mistērijā: vasara briedina augļus, rudenī tos nokopj un ziemā zeme dus, lai mistērija varētu sākties atkal no gala. Tāpat katram dzīves posmam ir savs uzdevums un vieta. Vispirms klausīties un mācīties, tad lemt un darīt, beidzot vērtēt, un tad nāk dusēšanas laiks. Tie gadi, ko Dievs mums pieliek pēc darba dienām, pirms Viņš mūs sauc dusēt, ir doti atskatam un vērtēšanai. Psalmā teikts: „Māci mums mūsu dienas tā skaitīt, ka mēs gudru sirdi dabūjam!" (92, 12) ps.). Dzīves straujā gaitā mēs cenšamies pēc daudz kā un vismazāk domājam par sirds gudrību, par Dieva atzīšanu. Cik pašapzinīgas ir mūsu gaitas dzīves rītā un darba dienā! Tādēļ ir jāatzīst, ka tāds dzīves posms ir pat nepieciešams, kur sāpes, nespēks un vientulība mums atgādina — tu neesi dzīves centrā un šeit tev nav mūžīgas mājas. Domā par tām, kas tev vēl priekšā! „Es esmu ceļš, patiesība un dzīvība; neviens netiek pie Tēva, kā vien caur mani," saka Jēzus (Jāņa ev. 14, 6). Vai esi šo vienīgo ceļu atradis?

Vecums mūs skubina tuvoties Dievam. Tas būtu jādara visos dzīves posmos, bet kas nokavēts, tas ir vēl panākams, pirms nav par vēlu. Tādēļ lai svētīts ir šis vērtēšanas un atzīšanas posms dzīves gaitā. Ir skumji, ja jauns cilvēks vīpsnā par reliģiju, visnožēlojamāk, ja to dara vecs cilvēks. Viņš nav vadījis savas dienas tā, ka dabūjis gudru sirdi. Kas saprātīgi izlietos šos Dieva žēlastības gadus, ko sauc par vecumu, tam tie nepaies sarūgtinājumā, bet tie būs apskaidrības pilni. Mērķis nav dzīvi paildzināt par dažiem gadiem — tas būtu tikai nožēlojami,— bet gan mūža gadu galā dabūt mazu, bet apskaidrības pilnu dzīves posmu.

„Ceļa Biedrs"

Pa saul

Lindas Druvas atmiņu s

Ziemsvētkiem tuvojoties, vecāki domās par dāvanām. Rūpēsimies, lai to vidū mūsu bērniem netrūktu arī latviešu grāmatu. Nešaubos, ka par jaunākiem izdevumiem būs jau domāts. Dāvināšanai derēs arī grāmatas, ko bērni vēl nav lasījuši no agrākiem izdevumiem.

Tāda vēl maz pamanīta grāmata ir Lindas Druvas stāstu krājumiņš Pa saulainām tekām. Autore, slēpusies aiz pseudonīma, ir vēsturniece un audzinātāja, kam arī svešumā rūp, lai mūsu bērni pazītu dzīvi brīvajā Latvijā, redzētu tās skaistumu, iemīlētu gada laiku krāšņumu dabā un apskatītu arī pagātnes liecinieku̧s pilskalnus. Protams, pašreiz vienīgais veids, kā tas iespējams, ir tēlojums un illustrācijas. Pēdējo tad arī 158 lappušu biezajā grāmatā ļoti bagātīgi — 18! Tās šoreiz nav mākslinieka darinātas, bet foto uzņēmumi, kas labi papildina attiecīgos tēlojumus. Stāstiņos ievīts kāds notikums, kas jauno lasītāju ieinteresē doties „pa saulainajām tekām" uz priekšu. Tā, piemēram, pašā pirmajā autore mūs ieved lauku sētā, īsi patē-

Prof. L. Slaucītāja godināšana.

San Paulo latvieši godināja prof. Dr. math. Leonidu Slaucītāju, kam šogad piepildījās 65 gadi un kas ieguvis trešo zinātnisko gradu. Pasniegto adresi bija parakstījuši vairāk, nekā divi simti San Paulo latviešu. Adreses tekstā rakstīts: „Jūsu tautieši Latīņu Amerikā, sevišķi Brazīlijā, atceroties Jūsu viesošanos mūsu vidū, ar atzinību vienmēr ir sekojuši Jūsu lielajiem sasniegumiem zinātnes un mākslas laukā un ievērojamai atzinībai, kādu Jūs esat guvuši starptautisko zinātnieku vidū gan ar saviem pētījumiem, priekšlasījumiem kongresos un universitātēs. Mēs esam lepni, ka mūsu kaimiņos vienmēr varējām dzirdēt un vērot Jūsu vārda slavu. Šodien Jūsu darbu koncertā San Paulo latviešu koloniju iepriecināja Jūsu brīnišķīgās dziesmas. Mēs esam Dievam pateicīgi, ka Viņš Jūs tik bagātīgi svētījis līdzšinējos 65 dzīves un darba gados un novēlam Visvarenā svētību arī Jūsu turpmākajā darbā zinātnei un mākslai."

J. Ķivītis

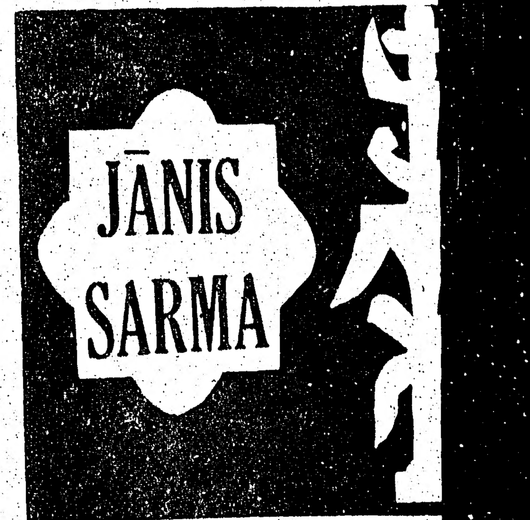

15. turpinājums.

Pa saulainām tekām

Lindas Druvas atmiņu stāstiņi par Latviju. Izdevis Vaidavasapgāds.

Ziemsvētkiem tuvojoties, vecāki domās par dāvanām. Rūpēsimies, lai to vidū mūsu bērniem netrūktu arī latviešu grāmatu. Nešaubos, ka par jaunākiem izdevumiem būs jau domāts. Dāvināšanai derēs arī grāmatas, ko bērni vēl nav lasījuši no agrākiem izdevumiem.

Tāda vēl maz pamanīta grāmata ir Lindas Druvas stāstu krājumiņš Pa saulainām tekām. Autore slēpusies aiz pseudonima, ir vēsturniece un audzinātāja, kam arī svešumā rūp, lai mūsu bērni pazītu dzīvi brīvajā Latvijā, redzētu tās skaistumu, iemīlētu gada laiku krāšņumu dabā un apskatītu arī pagātnes lieciniekus pilskalnus. Protams, pašreiz vienīgais veids, kā tas iespējams, ir tēlojums un illustrācijas. Pēdējo tad arī 158 lappušu biezajā grāmatā ļoti bagātīgi — 48! Tās šoreiz nav mākslinieka darinātas, bet foto uzņēmumi, kas labi papildina attiecīgos tēlojumus. Stāstiņos ievīts kāds notikums, kas jauno lasītāju ieinteresē doties „pa saulainajām tekām" uz priekšu. Tā, piemēram, pašā pirmajā autore mūs ieved lauku sētā, īsi patēlo apkārtējos priekšmetus, vasaras vakara noskaņu, bet tad centrā izvirza mazo Dacīti, kas grib no debesīm noņemt mēnesi. Tālāk Dacītei atveras lauku sētas brīnumi gan ganos, gan mājā; viņa redz arī, ka tēvocis gatavo mašīnu, kas nekad neapstāsies. Žēl tikai, ka šis stāstiņš apraujas tieši šai vietā, kad mazais lasītājs sagaida noslēpuma atrisinājumu. Grāmatas otrā daļā darbojas citas personas: arī pilsētas bērni, kas tāpat pa brīvlaikiem un vasarām izbrauc laukos: gan uz Kurzemi, gan Vidzemi, un Latgali. „Pasaule nosalmu kaudzes" ir tēlojums ar pavisam drāmatiskām beigām, kad vilks ienāk sētā un „skaļi urkšķēdams, snuķi uz augšu pacēlis, tuvojas" bērniem. Labi, ka tie paspēj salmu kaudzē patverties. Peldēšanās, zvejošana, sēņošana, braucieni ekskursijās un koncerti jūrmalā ir galvenie notikumi, kurus rāda tālākie tēlojumi. Galvenās varones Edīte un Rūtiņa atrod pat pērles Gaujā.

Kad viņas pēc vasaras brīvlaika atgriežas pilsētā, tēlojumos parādās mūsu galvaspilsēta Rīga. Viskrāšņākā tā 18. novembrī, kad virs Daugavas uzšaujas raķetes un „visa debss piebirst krītošām zvaigznēm". Ziemsvētkiem veltīti divi tēlojumi, jo, „kas būtu ziema bez Ziemsvētkiem", saka autore. Un viņa tos mums rāda pilsētā, kad „Līdz ar sniegu un salu Rīgas pamatskolās sākas pirmā svētku jūsma", un — laukos, kad „Vakara brauciens uz baznīcu pa baltajiem ceļiem ir pilns svētku noskaņu."

Mācības gada nobeigumā pārbaudījumi, un arī tiem savs tēlojums, kas visvairāk aizkustinās lasītājus, kas paši tos Latvijā likuši.

Kā redzams, grāmatas saturs ierosina daudz atmiņu. Ja vecāki tās vēl papildinās ar saviem stāstiem un paskaidrojumiem, tad lasīšana bērniem tiešām izvērtīsies gājienā „pa saulainām tekām" uz brīvo Latviju.

Žēl, ka diezgan daudz iespieduma kļūdu, ko rūpīgāka korrektūra varēja novērst. Arī autorei pašai gadījušās dažas kļūmītes: pavēles izteiksmes vietā īstenības izteiksme, piem. — „saliekat krūzītes," „dodaties mājā" (60. lpp.), „Aizejat pie Labiešiem" 93. uc.; daži skaužami vārdu darinājumi: „nepielieto" (13.) „dažnedažādi" (142.) uc. Citādi valoda rit raiti un ar savu vienkāršību sasniedz it jauku literāru tēlojumu. Jāvairās tikai no klišējām, piem. „stundas paiet nemanot" (142). „Nedēļas aizripo Salacas krastos nemanot" (154.) uc. Vienmēr autora paša atrastais vārds un tēls būs spēcīgāks.

Bet šīs sīkās piezīmes nemazina autores sirds siltumu, ar kādu grāmatiņa uzrakstīta.

N. Kalniņš

Prof. L. Slaucītāja godināšana.

San Paulo latvieši godināja prof. Dr. math. Leonīdu Slaucītāju, kam šogad piepildījās 65 gadi un kas ieguvis trešo zinātnisko gradu. Pasniegto adresi bija parakstījuši vairāk, nekā divi simti San Paulo latviešu. Adreses tekstā rakstīts: „Jūsu tautieši Latīņu Amerikā, sevišķi Brazilijā, atceroties Jūsu viesošanos mūsu vidū, ar atzinību vienmēr ir sekojuši Jūsu lielajiem sasniegumiem zinātnes un mākslas laukā un ievērojamai atzinībai, kādu Jūs esat guvuši starptautisko zinātnieku vidū gan ar saviem pētījumiem, priekšlasījumiem kongresos un universitātēs. Mēs esam lepni, ka mūsu kaimiņos vienmēr varējām dzirdēt un vērot Jūsu vārda slavu. Šodien Jūsu darbu koncertā San Paulo latviešu koloniju iepriecināja Jūsu brīnišķīgās dziesmas. Mēs esam Dievam pateicīgi, ka Viņš Jūs tik bagātīgi svētījis līdzšinējos 65 dzīves un darba gados un novēlam Visvarenā svētību arī Jūsu turpmākajā darbā zinātnei un mākslai."

J. Ķīvītis

Edvarts Tūters

DIENAS AR ĒNĀM

Dienas ar ēnām —
Pelēkas atnāk,
Pelēkas aiziet.

Guļu gultā,
Skatos pa logu:
Vai cauri rūtīm
Neienāks saule?

Vēlētos apskaut
Mīļmaigos starus,
Lai vieglāki kļūtu
Sirdij, kas grūta . . .

— — — —

GANDRĪZ JAUNS ŽURNĀLS

Pirms četrpadsmit gadiem Vācijā parādījās rotātora technikā neliels Daugavas Vanagu izdevums, kuŗu toreiz par žurnālu gan vēl nevarēja saukt. Tomēr ar līdzstrādnieku entuziasmu un darbu no necilā izdevuma drīz vien izveidojās Daugavas Vanagu Mēnešraksts, kas, apdarē glīts, iznāca Vācijā, sasniedzot latviešu periodikā ļoti ievērojamu abonentu skaitu — 4300. Žurnāla abonenti galvenokārt bija DV biedri, kaut tajā bez tiešas DV organizācijas informācijas un darbības pārskatiem bija respektējami literāri darbi un apceres.

Šī gada augustā Hamburgā Daugavas Vanagu Centrālā Valde nolēma žurnālu turpmāk iespiest pašu DV spiestuvē — Toronto, Kanadā; līdz ar to redakcija pārceļas uz Ziemeļamerikas kontinentu. Sākot ar 1965. gadu, šis žurnāls iznāks jaunā vietā, jaunas redakcijas vadībā, ar jaunu seju un jaunu saturu. Nodomāts paplašināt literāro daļu, kā arī izveidot nodaļu — T ā m u m s g ā j a, kurā pārspiestu kādreiz Cedelgēmas gūstā izdoto „žurnālu" izvilkumus, jo tikai retam saglabājušies šī vēsturiskā laika tiešie liecinieki. Žurnāls paredzēts ne tikai DV biedriem, bet visiem latviešiem, lai ar vienādu interesi to varētu lasīt „kā vīrs, tā sieva". Jaunajai sejai gleznotājs Eduards Dzenis devis vāka zīmējumu, un savu līdzdalību apsolījuši ievērojami latviešu rakstnieki, mākslinieki un zinātnieki. Gan nosaukts par mēnešrakstu, žurnāls iznāks pa divi mēnešiem reizi; gada maksa paredzēta $ 4.50 abonentiem. Daugavas Vanagu Mēnešraksts ir iznācis un turpmāk iznāks kā bezpeļņas pasākums, pat nesedzot ar abonentu maksām tiešos sagatavošanas izdevumus.

Šī gada 5/6. decembrī Toronto notika pirmā jaunās redakcijas apspriede, kurā piedalījās tiešie redakcijas locekļi: atbildīgais redaktors Vilis Hazners, viņa vietnieks Auseklis Zaļinskis, Indra Gubiņa, Raimunds Čaks un techniskais redaktors Gunars Gubiņš. Pārrunājot, kā pilnīgāk un vispusīgāk izveidot gandrīz jauno žurnālu, redakcijas locekļi vienojās, ka pēc iespējas jāpiesaista līdzstrādnieki no visiem kontinentiem, no visām paaudzēm. Ikviens rakstnieks, dzejnieks, mākslinieks un žurnālists aicināts piedalīties Daugavas Vanagu Mēnešraksta izveidošanā, sūtot darbus uz redakcijas adresi: P. O. Box 2114, Kalamazoo, Mich. U. S. A. 49003. Turpat var pieteikties abonenti.

Gaidīsim, kāds būs šis vecais, tomēr gandrīz jaunais žurnāls!

Indra Gubiņa

DV Mēnešraksta redakcijas un DV organizācijas vadītāju darbinieku apspriede Toronto. Uzņēmumā no kreisās: J. Šmits, R. Čaks, A. Zaļinskis, I. Gubiņa, G. Gubiņš, V. Hazners, K. Purmalis, R. Epneris un K. Bencons. Foto JAK

Eduards Freimanis

IDEĀLI UN ĪSTENĪBA

VII

Sevišķi pēdējos gados skaļas kļūst balsis, kas prasa dot progresīvismam vilka pasi. Pragmatiskās pūles nogurdinājušas daudzus skolotājus, moderno mācības līdzekļu sagāde maksā pārāk dārgi un novārtā pamesti daži vissvarīgākie mācību priekšmeti, kā rēķināšana, lasīšana un pareizrakstība (spelling). Vērtējot pēc praksē gūtajiem rezultātiem nevis teorijas spožuma, daudzi šaubās, vai progresīvisma mēģinājums sevi ir attaisnojis.

Analizējot kultūras parādības, pulks domātāju saskatījuši ne tikai progresa trūkumu, bet pat dekadenci. Roberts Hačins un Bernards Bells pārmet, ka progresīvisms nav veidojis pieaugušus individus. Tāpēc amerikāņi tagad ir pusaudžu tauta. Viņiem trūkst ieskata garīgas dzīves problēmās, jo skolā tos iemāca nodarboties tikai ar materiālajām lietām. Apriorā domāšana pamesta novārtā, dodot vietu empīriskajai, tāpēc amerikāņi nespēj nolaisties tais abstrakcijas dziļumos, kas apgaro Eiropas cilvēku. Rodas bažas, ka vienpusīgā domāšana kaitē literatūras, filozofijas, reliģijas un pat matemātikas attīstībai. Tā kā nevis domāšana, bet rīkošanās raksturo jauno amerikāni, tad viņam trūkst paša izkristalizētu atziņu. Kā jau aizrādīts, progresīvisti gan prasa dzīvu individa piedalīšanos domāšanā, kritizēšanā un vērtēšanā, tomēr viņu mācīšanas metodes un skolu programmas ierosina interesi un meklēšanu konkrētās, bet visai maz abstraktās dzīves sektoros. Nespēdams prātīgi kritizēt citu atziņas, jaunietis tās pieņem nedomājot. Protams, dažreiz adoptētās domas ir pārprastas, radot sajukumu. Bieži gan gadās dzirdēt kritiskus pusaudžus, kas gatavi nopelt visu. Tie dažkārt stāv vēl tālu no patiesas kritiskas domāšanas. Balamutība un plātīšanās Amerikas jaunietim dažkārt aizstāj domāšanu, un viņš pat neapzinās savu atpalicību. Noskaidrots arī, ka daļa skolotāju grib kalpot progresīvismam, kaut gan pārpratuši daudzas Džona Djuvija domas. Tie ir lāču pakalpotāji. Vai šie skolotāji paši ir progresīvisma upuri un tāpēc nav iemācījušies asi domāt, risinot filozofiskas domas? Varbūt šis minējums norāda uz progresīvisma tezes antitezi.

Bernards Bells mīlestībā pret dolariem saskata reliģijas pagrimšanu un prasa atjaunot ticības mācību visās skolās. Boids Bode, kaut gan pats pieder pie eksperimentālistiem, savā grāmatā PROGRESĪVĀ AUDZINĀŠANA KRUSTCEĻOS atrod daudz trūkumu progresīvajā paidagoģijā. Viņš raksta: „Šodien galvenais amerikāņu audzināšanas defekts ir programmas trūkums, nezināšana, kurp mēs ejam. Tai (audzināšanai E. F.) nav pienācīgas misijas, nedz sociāla evanģelija. Citā vietā Bode atzīst: „Mēs neesam nopietni centušies apgādāt jauniešus ar evanģeliju pēc kā dzīvt." Bodes grāmata gan rakstīta pirms apmēram divdesmit gadiem, bet stāvoklis līdz šodienai nav pietiekami uzlabojies. To uzsver ne tikai Savienotō Valstu kritiķi, bet arī — piemēram — Kanadas rakstnieks un profesors Džordžs Hardijs. Viņš ir sašutis par seklumu un paviršību. Romānā THE CITY OF LIBERTINES viņš tēlo Romas pagrimšanu, vilkdams paralēles ar mūsdienu dzīvi. Vēstures profesore Hilda Nītbija ir laikam visniknākā Kanadas progresīvisma nopēlēja. Grāmatā TIK MAZ PRĀTAM viņa saka: „Kanadas skolas aizvien mazāk rūpējas par intellektuālo ieguvumu. Tās attīsta nepatiku pret grūtu darbu.

Radikālos progresīvās audzināšanas noliedzējus sauc par tradicionālistiem. Viņi neprasa atgriezties deviņpadsmitā gadsimta skolās, neprasa vicināt rīksti un vingrināt fakultātes, bet aicina cienīt tās mūžīgās vērtības, kas uzceltas vai atrastas pagātnē — kas šodien nav zaudējušas savu derīgumu. Taisnīguma, savaldības, labdarības un citu tikumu kultivēšanu tradicionālisti uzmana vairāk nekā progresīvisti. Pēdējo aizmirstā ticības mācība daudzu tradicionālistu izpratnē ir svarīgs līdzeklis morāles un dzīves jēgas saglabāšanā. Idejas, principi un ideāli ir plānveidīgi jāieaudzina — nevis jāatstāj, lai jaunietis pats tos kaut kā uzlasa. Tradicionālista klasi vada autoritārs skolotājs. Skolēni paši neplāno savu darbu. Audzināšanas pārzinātāji un skolotāji nosaka precīzi, kas jauniešiem jāmācās, jo zināšanas un pieredze palīdz lietišķīgi izšķirt, kas vērtīgs un kas atmetams. Skolotājiem jāievirza audzēkņu intereses pieaugušo noteiktajās gultnēs. To panāk, uzdodot lasīt nosacītas grāmatas, ierosina noskatīties vērtīgas filmas un mācot novērtēt mākslas darbus. Daiļuma izjūta jāattīsta, lai jaunieši spētu baudīt tās bagātības, kas ietvertas visu laikmetu grāmatās, gleznās un kompozicijās. Visbeidzot, tradicionālisti prasa spraigākas garīgās nodarbības, jo tās palīdz skolā gadā iemācīties vairāk un audzina vērtīgāko cilvēku daļu — viņa garu.

(Turpinājums sekos)

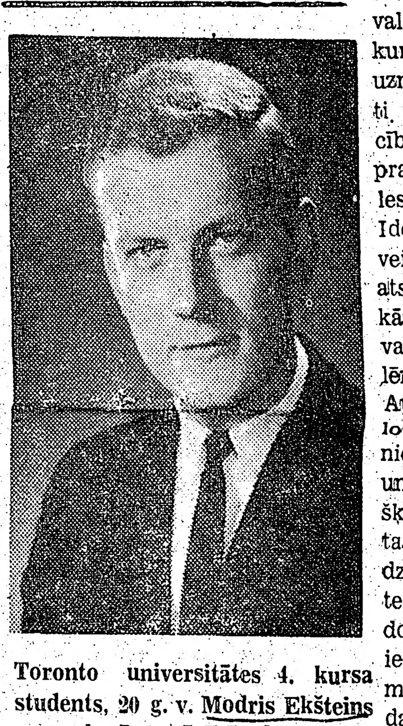

Toronto universitātes 4. kursa students, 20 g. v. Modris Ekšteins par sekmēm mācībās, kā arī aktivitāti sportā un studentu dzīvē saņēmis izcilo Rhodes stipendiju studijām Oksfordas universitātē Anglijā.

M. Ekšteins nākošgad beigs studijas vēsturē un modernās valodās, vēlas specializēties vācu valodā un nodoties universitātes mācības darbam.

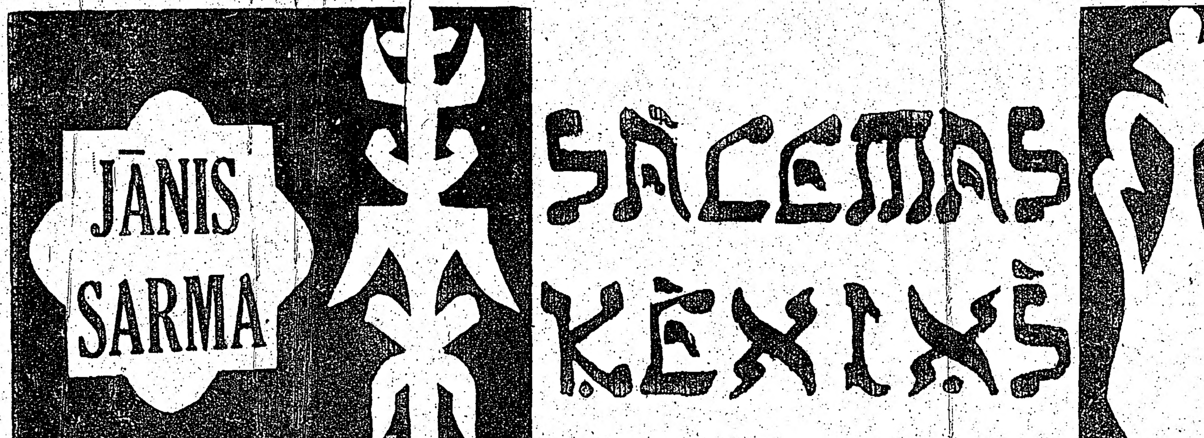

ROMĀNS

15. turpinājums

Viņš neapzinīgi pārvilka plaukstu pār seju, it kā pārliecinādamies, vai rētas, kas bija iegūtas neskaitāmajās kaujās, tur vēl ir sataustāmas. Protams gan, ka tās nebija izzudušas, viņš tās sataustīja ar pirkstiem kā cietus izciļņus un nelīdzenus iedobumus, kas vagoja visu viņa seju. Jā, viņš pat atcerējās, kādā kaujā katru no tiem ieguvis. Tā dziļā, jau pa daļai bārdas apklātā svītra zem kreisās auss bija radusies jau tad, kad abi ar ķēniņu bija trimdinieki Ciklāgā. Dāvida un Joāba atbūtnē amaleķieši tad bija pilsētu izlaupījuši, nodedzinājuši un aizveduši sievas un bērnus sev līdz gūstā. Dāvids ar saviem vīriem tad dzinās amaleķiešiem pakaļ un tos panācis, sakāva veselu dienu garā cīņā, atņemdams salaupītās mantas un gūstekņus. Bet viņš par to būtu samaksājis ar savu dzīvību, ja Joābs nebūtu atvairījis no tā galvas liktenīgu amaleķiešu vadoņa zobina cirtienu. Par šo Ciklāgas iedzīvotāju atbrīvošanu Dāvids ieguva tik dziļu filistiešu kaŗavīru apbrīnošanu, ka 600 vīru no tiem piedāvāja sevi viņam kā neškiramus biedrus un kalpus, lai kurp Dāvids ietu un lai ar ko cīnītos. To viņi arī darīja bez bailēm un atraušanās līdz pat šai dienai. Bet ko bija ieguvis Joābs? Tās bija tikai rētas no daudzajām kaujām un beidzot ķēniņa vienaldzība un pat vēsums pret viņu. . . un Joābs neapzinīgi pārvilka ar plaukstu pār acīm un pieri un it kā gribēdams atrast tur vēl kādus jaunus rētu ciļņus, un tiešām — tur no kreisajiem deniņiem pāri pierei vilkās ciets rētas izcilnis. Tas bija nepatīkams traucējums ikreiz, kad vajadzēja uzlikt galvā bruņu cepuri. Bet par to tas atgādināja Joābam vienu no varonīgākajām cīņām — jebuzītu stipri nocietinātās Sālemts ieņemšanu. Pilsēta atteicās padoties Dāvidam, paļaudamās uz to, ka atradās stāvā un gandrīz nepieejamā klinšu kraujā. Jebuziešu kareivji, slēpdamies augstā mūra ambrazūrā, šāva uz izraēļa vīriem savas bultas, pie tam vēl piezobodami tos par Hebronas maitu kraukļiem, kas atlaidušies knābāt Hinnoma mežonīgajā gravā izmestos neškīstos pils atkritumos.

— Pils jāieņem! — Dāvids teica, — jo tā ir mūsu no tā Kunga dotās kviešu un vīna zemes vidū. . . —

— Un,— Joābs bija piebildis,— no tās iespējams valdīt pār filistiešu lielo ceļu, kas ved no Ēģiptes gar Lielo jūru uz Damasku un tālāk uz Eifrata zemēm. No Sālemas iespējams pārvaldīt arī otro lielo ceļu, kurš nāk no Eciongeberas pie Sarkanās jūras, pa kuŗu tirgotāju pulki ved ziloņkaulu un zeltu no Orīfa uz Babilonu.

— Jā, — ķēniņš bija nopūties, — ja man ļauts turēt muitiniekus uz abiem ceļiem, tad esmu bagātākais valdnieks ješuruna Dieva priekšā. . .

— Tas tu būsi, ak ķēniņ, jo pirms saule būs trīs reizes uzlēkusi pār Jūdas kalniem, Sālema piederēs tev. . . Mēs ēdīsim tur kazu taukos mērcētas karašas un dzersim vīnu, kas gatavojies jebuziešu vīnakalnos. — —

— Tavas mutes vārdi pil kā medus manās ausīs, Joāb, Cerujas dēls,— ķēniņš tad bija atbildējis,— bet ikkatrā darbā ir paslēpts liels grūtums. . .—

Tad Joābs bija vedis ķēniņu uz Gihona avotu klints pakājē. Tur viņš tam parādīja krūmos apslēptu alas ieeju.

— Pa alu pils sievas naktīs nāk pēc ūdens, — Joābs bija teicis,— dienās tur neviens nestaigā un ja ķēniņam ir labs prāts, tad lai viņš nāk man līdzi. . .—

Ķēniņam bija ne mazums bīstamu piedzīvojumu tuksneša slēptuvēs un Jūda kalnu alās, tāpēc viņš ne mirkli nebija šaubījies pieņemt Joāba aicinājumu un tie abi ielīda alā.

Kad nu abi svešie vīri bija pēkšņi kā no zemes izauguši jebuzītu sardzes priekšā pils tornī, tā pārsteigumā tos bija palaidusi garām un tikai tad, kad svešie jau atgrūda smagos vārtu atbīdņus, sardze metās tiem virsū. Bet bija jau par vēlu, vārti atvērās un pa tiem spraucās pilī filistiešu algotņi. Ķēniņš bija palicis neievainots, bet kāds varens jebuziešu kareivja zobins cirtiens bija pāršķēlis Joābam pieri, taču ne tik dziļi, lai atnestu nāvi. Sālema kļuva ieņemta un Hinoma ielejas maitu putni nedēļām ilgi barojās ar kritušo pils aizstāvju līķiem.

— Ķēniņa roka ir varena un ar savu elkoni viņš ir satriecis visus savus pretiniekus!— ješuruna sievas un meitas sagaidīja mājā kareivjus, spēlējot stabules un dziedot. Bet vai tas nebija bijis Joābs, kas šo elkoni bija padarījis spēcīgu? Ak, ļaudis bieživien ir tuvredzīgi un neizpratīgi, to Joābs zināja ļoti labi! Jā, pārāk labi! Un viņam vajadzēja domāt par ķēniņa netiklo dēlu Absalomu, ko tam bija dzemdējusi uzvarētā Gešūras ķēniņa meita Maaka, šī lepnā un atriebīgā sieva, kas nevarēja ķēniņam piedot un aizmirst to, ka tas bija pakļāvis sev Gešūru un piespiedis Maaku kļūt tam par sievu. Lepno Maakas dabu bija mantojis tās dēls Absaloms, gan skaistākais un spējīgākais no visiem ķēniņa dēliem; Taisni šīs viņa īpašības bija par iemeslu tā bojā ejai. . .

Joābs nopūtās. Jā, viņš bija nonāvējis Absalomu, lai gan ķēniņš bija pavēlējis to saudzēt. Bet vai Joāba rīcība nebija drīzāk attaisnojam nekā ķēniņa lētticība? Kas tad varēja galvot, ka Absaloms, kaut gan sakauts, no jauna nesaceļ izrēļa ciltis pret tēvu un piespiež to dzīves galā kļūt par trimdinieku, tāpat kā tas bija bijis dzīves sākumā? Bet ķēniņš to nesaprata un vēl arvienu bēdājās pēc sava ļaunā dēla. Rētas Joāba vaigā viņam neteica nekā. Un viņš nesaprata arī to, kāpēc Joābs bija nodūris Zaula dzimtas aizstāvi Ābneru, kaut gan Joābam uz to bija divkārt tiesības. Jo vispirms — Ābners bija nonāvējis Joāba brāli un— otrs — tam nevarēja uzticēties, kā Zaula nama aizstāvim, kurš gan liekuļoja padevību Dāvida priekšā, bet varbūt tikai gaidīja izdevīgu brīdi, lai iznīcinātu Sālemas valsti un uz tās drupām uzceltu jaunu, kur valdītu Zaula pēcnācēji.

Joābs īgni pasmīnēja: viņš zināja, ka tikai mirušie vairs ne pēc kā necenšas un tāpēc no tiem nevienam vairs nav jābaidās.

Un tad viņa domas atgriezās pie Adonjas. Ar šo gudro un spēcīgo jauno vīru viņš cerēja panākt to, ko ķēniņš bija zaudējis, nokavējis vai sava vecuma dēļ vairs nespēja darīt.

(Turpinājums sekos)

...dru tiesas

... kāds būs spriedums, un tas arī nebija ilgi jāgaida: 50 zviedru kronas, ko visi vērtēja par līdzīgu attaisnojošam spriedumam. Vijai vairāki kungi tūdaļ pieteicās samaksāt piespriestās 50 kronas. Pirmais to izdarīja igauņu pārstāvniecības Zviedrijā ģenerālsekretārs Ahti Pae. Tāpat pieteica līdzekļus aizstāvja honorāram. Jau tiesas dienas rītā Vijai zvanījuši vairāki zviedru kungi ar tādiem pašiem piedāvājumiem: lai kāds būtu spriedums, atļaujiet mums to samaksāt. Tā ir teicama atbilde prokurora argumentam, ka zviedru tauta sajutusi sašutumu un niknumu par Vijas protesta akcijas veidu. Raksturīgi, ka gluži to pašu pieredzēja neliela sabiedrība, kas pēc sprieduma kopā ar Viju iegāja restorānā iepretī tiesas namam: tikko apsēdāmies pie galda, tā viens no restorāna ļaudīm pienāca un jautāja, vai viņa nav tā jaunkundze, ko šodien tiesāja par sivēna palaišanu. Tad ap viņu sanāca restorāna pārvaldnieks un personāls un smaidot gratulēja. Viņa bija panākusi tādu popularitāti, kādu vēl nebija piedzīvojis neviens cits no Zviedrijā dzīvojošiem apspiesto tautu ļaudīm. Bez glaimiem un komplimentiem varam teikt, ka šī viņas akcija būs viena no mūsu otrās neatkarības cīņas laika spožākām lappusēm.

A. Kr.....

Iznākusi O. KROLLA

DAUGAVA LATVJU DAINĀS

Maksā $ 1,-.

Pasūtinot izdevniecībā: 75 ¢.
Rakstīt: O. Krolls, 12 Harrison St., Oak Park, Illinois 60304, USA.

Latvieši Kanadā

TAUTAS MĀKSLAS KOPĒJAS JUBILEJA

Latviešu daiļamatnieku savienības biedri ar viesiem Ziemsvētku eglītes sarīkojumu atzīmēja 11. dec. Sv. Jāņa ev. lut. draudzes telpās. To ar svētbrīdi ievadīja māc. A. Lūsis Pēc tam priekšsēdis H. Mercs sumināja daiļamatnieci — etnografi Aleksandru Dzērvīti, kam 15. decembrī aprit 60 mūža gadi. Par nopelniem savienības darbā, kur viņa ilgus gadus veikusi priekšsēža vietnieces pienākumus, A. Dzērvītei pasniedza A. Gugāna gatavotu saules saktu zeltā un ziedu veltes.

Jubilāre dzimusi Krievijā, kur pavadījusi savu bērnību un pirmās skolas gaitas. Pēc atgriešanās Latvijā A. Dzērvīte iestājas Kaucmindes mājturības institūtā, ko sekmīgi beidz un vēlāk uzsāk dabas zinātņu studijas Latvijas universitātē. Viņas galvenais dzīves uzdevums tomēr kļūst latviešu daiļamatniecība un etnografija, kam viņa ar lielu sirsnību nodevusies visu laiku. Latvijā strādā par mācības spēku Kaucmindes mājturības institūtā un kopā ar vīru — Rīgas valsts daiļamatniecības skolas direktoru Arvīdu Dzērvīti sarakstījusi vairākas grāmatas speciālos jautājumos. Ar saviem darbiem A. Dzērvīte piedalījusies daudzās izstādēs, gūstot apbalvojumus un atzinību. Trimdā kopš 1946. g. darbojusies daiļamatnieku savienības valdē, visos dziesmu svētkos tautas tērpu godalgošanas žūrijas komisijās un arī daudzās latviešu un vispārējās izstādēs. Sevišķi daudz no sava brīva laika A. Dzērvīte veltījusi ceļošanai, lai dažādos mūzejos iepazītos un pētītu latvisko rakstu īpatnības. Tādēļ arī savos darbos A. Dzērvīte nekad neatkārtojas, bet vienmēr meklē jaunu pieeju un izteiksmes veidu.

LNAK sveicienus un ziedus jubilārei nodeva kultūras un izglītības nozares vadītājs J. Mežaks, uzsverot, ka jubilāres darbs palīdzējis celt un veidot mūsu nacionālo kultūru un mākslu. Toronto dzīvojošo kaucmindiešu vārdā savu bijušo skolotāju sveica V. Priedīte un A. Kļaviņa, pasniedzot dāvanu un ziedus. No Sv. Jāņa ev. lut. draudzes sveicienus, velti un ziedus nodeva dāmu komitejas priekšniece L. Jansone.

ASV latviešu daiļamatnieku savienības adresi nolasīja V. Vilsone.

Rakstveida sveicieni bija arī no ALA's, prof. A. Annusa u. d. c.

Savā atbildē A. Dzērvīte vispārējos vilcienos pakavējās pie savas dzīves, kur iedvesmi latviešu daiļamatniecībai un etnografijai smēlusies no sava skolotāja Kaucmindē E. Brastiņa.

R. N.

Daiļamatniece A. Dzērvīte atska tijās uz 60 mūža gadiem. Foto JAK

Mākslinieces M. Kovaļevskas Ziemsvētku velti DV Toronto nodaļas priekšsēdis J. Zamlovskis pasniedza J. Māliņam un R. Kauķim. Pa labi — aprūpes daļas vad. A. Akmens. Foto JAK

RIEKSTKODIS UN SILFĪDAS DEJOS TORONTO

Toronto O'Keefe Centrā Kanadas Nacionālais balets sestdien, 26. decembrī, sāk 2 nedēļu izrādes. Ansamblī 140 dejotāju, no tiem 11 solisti. Šogad šeit viesojas arī Ēriks Brūns, Lynn Seymour no Anglijas Karaliskā baleta un Franks Šaufuss no Karaliskā baleta Dānijā.

Jaunā skatuviskā un mūzikālā ietērpā Nacionālais balets sagatavojis mūžam jauno iemīļoto pasaku par Riekstkodi. Baleta mākslinieciskā vadītāja Celia Franka šim iestudējumam izmantojusi Čaikovska libretu bez saīsinājumiem. Krāšņajam uzvedumam kostīmus un dekorācijas zīmējis Jurgens Roze no Minchenes. Ar Riekstkodi Nac. balets sāk savas izrādes 26. decembra pēcpusdienā un turpinās to ik dienas. Pēdējā Riekstkoža izrāde 1. janvāra pēcpusdienā.

Ar Riekstkodi Nacionālais balets viesosies arī citās lielākās Kanadas pilsētās un Savienotās Valstīs. Galvenās lomās dejo pārmaiņus Martine van Hammel, F. Šaufuss, Lois Smith ar E. Kraulu, L. Adams un V.Tenanta.

Pirmuzvedumā Toronto izraudzīts balets Silfīdas, kas 1834. g.Parīzē baleta mākslā iezvanīja romantisko laikmetu. Silfīdu saturs ņemts no skotu balādes, darbojoties dažādām pasaku būtēm. Silfīdas pirmā izrādē Vecgada vakarā, 31. decembrī. Galvenās lomās L. Seymour, E. Brūns un C. Franka. Skatuves ietērpu un kostīmu metus darinājis Rob. Prevō no Montreālas.

Otra pirmizrāde 4. janvārī — Triptichs ar Ramonu Segarru. Bez tam Nacionālais balets vēl sniegs House of Atreus, modernu uzvedumu pēc grieķu Elektras traģēdijas. Pagājušā sezonā šo inscenējumu atzina par izcilu moderna kanadiešu baleta paraugu. Bez tam vēl — Offenbachs pazemē, Serenāde un divertisments.

No 7.— 9. janvārim izrādīs Romeo un Džuljetu, mainoties titullomās V. Tenantai un Ī. Kraulam ar Ž. Irvingu un F. Šaufusu.

Visi baleta uzvedumi būs skatāmi pēcpusdienas un vakara izrādēs. —ns.

TOP JAUNATNES KARTOTĒKA

Ceturtā LNJAK valdes sēde notika Latviešu namā 6. decembrī. Valde nobeigusi priekšdarbus savam pirmajam lielam pasākumam — jaunatnes kartotēkas izkārtošanai, kurā apzinās visus Kanadas jauniešus. Kartotēka ļoti palīdzēs LNJAK darbā, jo būs vieglāk uzturēt sakarus ar jauniešiem Kanadas mērogā. Tajā bez parastajiem datiem atzīmēs arī jauniešu intereses. Zinot tās, izdosies latviešu jaunatnes aktīvitātē iesaistīt arī tos, kas agrāk nebija informēti vai ieinteresēti.

Sagatavotas jau aptaujas lapas, ko izsūtīs jauniešiem un izplatīs sarīkojumos, lai vāktu ziņas kartotēkai. Visi jaunieši lūgti sadarboties un sniegt vajadzīgās ziņas. Tuvāka informācija pie biedrziņa J. Ķeniņa — 13 Albemarle Ave, Toronto 6, Ont., tālr. HO6-3202.

26. decembrī plkst. 7 vak. Latviešu namā LNJAK svētku sarīkojums. Vakaru vadīs J. Dreifelds no Toronto un A. Smiltnieks no Hamiltonas. Būs jauniešu priekšnesumi, atspirdzinājumi un dejas. Ieeja $1.00. Gaidīta visa Toronto jauniešu saime un viesi no citurienes.

Pašu apdāvināšanai vēlams ņemt līdz dāvanas $1.50 vērtībā.

TĀ DOMĀ PAŠI JAUNIEŠI

6. decembrī Latviešu namā, Toronto, sanāca kopā ap 70 jauniešu. Viņi nemeklēja ne balli, nedz teātri, bet pulcējās likt pamatus Toronto jaunatnes pulciņam. Šī ir skaniga atbilde tiem, kas sūrojas, ka jaunākā paaudze pazūd latviešu sabiedrībai un grib darboties tikai starp kanadiešiem. Daudzi no atnācējiem bija tādi, kas maz redzēti latviešu vidū. Viņi tomēr ieradās šai sanāksmē, rādīdami vēlēšanos iet pie darba; viņi vēlējās uzlabot latviešu valodas māku ar draugu palīdzību, caur pulciņa programmām gūt zināšanas par to, kas tuvs apzinīgo latviešu jauniešu sirdij un vienkārši biežāk satikties ar citiem latviešu jauniešiem.

Šī sanāksme pierādīja, ka latviešu jaunatne negrib pazust; tā pierādīja arī, ka aktīvs pulciņš ir ļoti vajadzīgs katrā latviešu centrā. Jaunietis pats no sevis nevar izaugt par latvieti, un ģimene un skola vien to arī par tādu nevar izveidot. Ģimene un skola var dot jauniem priekšstatu kā būt latvietim. Bet lai šo priekšstatu dzīvē īstenotu, jauniem ir vajadzīga sabiedriska vide, kurā viņi var darboties, izlietot mākas, un justies ērti. To viņi nevar, ejot tikai uz pieaugušo sarīkojumiem. Starp latviešu skolas un universitātes latviešu saimi ir liela plaisa, kas līdz šim Toronto netika aizpildīta, un tādēļ varēja sacīt „jaunie aiziet".

Jaunatnes puciņš šo plaisu aizpildīs, ja tas ievēros pamatprincipus savā uzbūvē. Proti: ne priekšsēdim vien, bet visai pulciņa valdei ir jāvada darbība; ne valdei vien, bet visiem pulciņa biedriem jāpiedalās šī darba darīšanā. Ar šādiem uzskatiem un ar labi izstrādātu darba plānu, kas līdzsvarotu laiku izpriecai, izglītībai un darbam, pulciņš kļūs ļoti vērtīgs latviešu saimei šeit Toronto gan audzināšanas, gan kopības un gara uzturēšanas ziņā. I. A.

KONSULS
VILIS TOMSONS
Tel. RE 8-7798. Montreal, P. Q.
5210 VICTORIA AVE., APT. 16

RAKSTĀMMAŠĪNAS
par visizdevīgākām cenām
ALEKSANDRS KANDIKGS,
65 Ferrier Ave., pie Danforth Ave., Tel.: 463-2667

LASĪTĀJU VĒSTULES

MĀKSLA UN POLITIKA

Mūsu trimdas presē ir lasīti aizrādījumi ka mākslai nav nekā kopēja ar politiku, ka tā ir suverēna, no politikas neatkarīga. Diemžēl, pašas mākslas vienprātīga definējuma nemaz nav, un par tās kvintesenci ir domstarpības. Apskatot mākslas literātūras nozari, konstatējam, ka tā ar politiku ir bijusi cieši saistīta gan pagātnē, gan tagadnē. Jau pirms 600 gadiem Dante uzrakstīja poēmu, kurā tas nonicināja savus politiskos pretiniekus un uzslavēja politiskos draugus. Politizēta bija pat paradīze un elle. Viduslaiki vispārī izcēlās ar politizētu literatūru, kur filozofi, rakstnieki, dzejnieki ieskatīja par savu pienākumu celt godā savus patronus — karaļus.

Tagadējā laikmeta cilvēce dzīvo vēl nebijušā politiskā un sociālā vidē, kas uzliek savu zīmogu — ietekmē rakstniecību. Bieži vien literātūra, dzeja paceļas nevis uz Pegaza, bet politikas spārniem. Literātu sanāksmēs, konferencēs galvenais apspriežu temats ir politikas un literātūras savstarpējās attiecības. Tā franču rakstnieks Robb-Grijē savos rakstos sūdzas, ka rakstnieku sanāksmes Florencē, Buenosairesā, Parīzē, Čikāgā u. c. pārvērtušās par parlamentiem: par literātūru neviens nerunājot, bet tikai par politiku.

Saudzīgi izsakoties, ir paradoksāli, ka latviešu trimdas presē parādās raksti, kas slavina krievu rakstniekus viņu darbu „mākslas vērtības" dēļ, bet aizmirst, ka blakus šai mākslai un pāri tai stāv rakstītāja politika, kas ir bijusi nemainīga un kaitīga Latvijas un latviešu interesēm tuvā un tālā pagātnē, un jo sevišķi tagadnē. Lai cik liels mākslas plāksnē nebūtu krievu rakstnieks Dostojevskis, savos darbos viņš ir ietilpinājis krievu lieluma un misijas politiku pret Rietumu kultūru, katoļu baznīcu, poļu tautu, kuru tas pielīdzina čūskām. Tāpat lielais krievu dzejnieks Puškins blakus Pegazam diži jāj uz politiskā ērzeļa. Piemēram, dzejolī Krievijas nomelnotājiem viņš nikni uzbrūk Rietumiem, ņirgājas par poļu brīvības centieniem, aicina visas slavu tautas saplūst krievu jūrā. Tāpat nesen paslavētais Ļermontovs apdzied franču sakāvi 1812. gadā, jūsmo par brīvo Kaukaza tautu iekarošanu, pakļaušanu Krievijai.

Pēc svētuma zaimošanas izklausās dažu trimdas latviešu iestāšanās par krievu slavētā Ļermontova cīņu par „brīvību". Lai J. Šķirmants ieskatās Kaukaza tautu vēsturē, tad uzzinās, ko tie saka par tādām „ekspedicijām" par viņu pievienošanu Krievijai. Meirānietis

TORONTO

Laikraksta galvenais informātors R. Norītis, 135 Laird Dr., Toronto 17, Ont., tālr. 421-6074.

DARBA TALKAS LATVIEŠU NAMĀ

notiek otrdienas un ceturtdienas vakaros, pieteikšanās uz vietas. 922-2931, vai pie R. Skujiņa RO 7-9964, vai A. Stilbuta HU 1-0431.

● 20. decembrī notiks Toronto jaunatnes pulciņa tautiskā mantojuma pudura pirmā sanāksme, lai mācītos tautas dejas. Visi, kam intereše, aicināti plkst. 12.30 uz Latviešu namu. Tuvākai informācijai par pulciņa nodarbībām zvanīt Inf. daļas vad. Armandam Siksnam, HO 1-3759.

● Latviešu nama komitejas rīkotās vakariņās piedalījās ap 150 dalībnieku un no $700.- liela ienākuma paredzams tīrais atlikums $300.- apmērā. Bez V. Upeslāča referāta bija arī priekšnesumu daļa ar deju.

● Latviešu kapu nodalījumā Ziemeļjorkas kapos divās līdzšinējās daļās vēl dabūjami tikai vienīnieku kapi un nedaudzas ģimeņu kapu vietas ārējās malās, kas maksā $174.-. Trešā daļā, kas nesen latviešiem ierādīta, vēl brīvi ģimeņu kapi, kas sākot ar divām vietām maksā $240.-. Tos var pieprasīt kapu pārvaldei, iemaksājot 20 proc. ar nomaksu uz diviem gadiem bez procentu pieskaitījuma.

● Sv. Jāņa ev.-lut. draudzē Ziemsvētku dievkalpojumi notiks 24. dec., plkst. 6 un 8 vakarā, bet 25. dec., plkst. 11 no rīta.

● Jaundibinātā latviešu jaunatnes pulciņa otrā sanāksmē priekšsēža V. Šķobes vadībā piedalījās ap 50 jauniešu. Pēc plašākām pārrunām vienojās pulciņam dot „Staburaga" nosaukumu, ko bija ierosinājis Dz. Pūpēdis. Noteica biedru naudu $2.— apmērā par gadu, un izsludina sacensības biedru kartes metam, kas valdei jāiesūta līdz 26. decembrim.

Revīzijas komisijā ievēlēja Ausekli Zaķi, Valdemāru Inusu un Anitu Grantiņu.

Nolēma rīkot 29. dec. slēpēšanas izbraukumu uz Happy Hills parku pie Orandžvilles. Visiem interesentiem jāierodas pie Latviešu nama plkst. 7 no rīta kopīgam braucienam. Ja šinī laikā nebūtu vēl pietiekoši daudz sniega, tad izbraukums paredzēts 7. janvārī.

ANDREJSONS
APDROŠINA.
HI 7-4323

● Vīru ansambļa Kalvis koncerts Latviešu namā bija pulcinājis ap 100 klausītāju, no kuriem lielākā daļa palika arī sekojošā deju vakarā.

● Tautisko deju mēģinājumi jauniešiem notiks svētdien, 20. dec., plkst. 12.30 dienā Latviešu namā. Tos vadīs tautisko deju kopas „Dižđancis" vadītājs Z. Miezītis.

● Toronto Latviešu filatelistu klubs 20. decembrī plkst. 4 pp. rīko biedriem ar dāmām groziņu vakaru. Namatēva pienākumus uzņēmies Z. Grundmanis 923 Islington Ave N., (dienvidos no 27. lielceļa), tel CH4-3244.

MŪSU LAIKRAKSTA
atsevišķi
numuri dabūjami
Toronto latviešu
veikalos.
Pieprasiet bezmaksas
paraugnumurus —
TEL.: 921—7121

PATEICĪBA

Sirsnīgi pateicos visiem draugiem un pazīstamiem par izteikto līdzjūtību, krāšņajiem ziediem un piedalīšanos mana vīra

ARNOLDA ŠLOSBERGA

izvadīšanā uz pēdējo dusu. Sevišķa pateicība māc. A. Lūša kungam par mierinošiem atvadu vārdiem, J. Baruša kungam par ērģeļu pavadījumu, DV Toronto nodaļai, J. Šmita un A. Dumpes ģimenēm par pusdienu palīdzību izvadīšanas izkārtošanā.

Lūcija Šlosberga

Māc. A. Briedis Toronto Austrumu ev. lut. draudzē salaulājis mag. iur. Richardu Ādamu ar Martu Švalbi. Līgavainis pieder pie korpor. Vendia saimes. Foto JAK

RAKSTI JAUNATNEI
MĒS
Dāviniet svētku, dzimšanas un vārda dienās.
Gada abonements resp. 6 burtnīcas tikai $4.-. Pieprasiet paraugnumurus. Naudu un pasūtinājumus adresēt:
2308 DRUMMOND RD.,
MĒS saimniecības daļai.
E. Šteinbachs.
Niagara Falls, Ontario.

Toronto DV nodaļas bērnu eglītes vakarā. Foto JAK

SARĪKOJUMU KALENDĀRS

TORONTO

26. decembrī, pl. 7 vak. LNJAK eglītes vakars Latviešu namā.

27. decembrī — pl. 3 p.p. T.L. katoļu eglītes vakars Latviešu namā.

31. decembrī — Latviešu nama prezidijs rīko Jaungada sagaidīšanu 491 College ielā.

2. janvārī — pl. 5 Latviešu namā Sestdienas skolas eglītes vakars.

3. janvārī — pl. 3 Latviešu namā Sestdienas skolas eglītes vakars.

9. janvārī — Ziemsvētku kauju atceres sarīkojums DV namā — 123 Huron St.

9. janvārī — plkst. 7 vak. Mednieku un Makšķernieku kluba sarīkojums Kolumba zālē.

16. janvārī — vīru koŗa Viesturs gadskārtējais koncerts — balle Latviešu namā.

23. janvārī — plkst. 8 Latviešu namā Preses balle. LPB Kanadas kopa.

24. janvārī — plkst. 11 Rakstnieku rīts Latviešu namā. LPB Kanadas kopa.

30. janvārī — plkst. 7.30 vak. Sv Andreja b. zālē TLTA sestd. ģimnazijas Draudzīgā aicinājuma atcere. Skolas drāmatiskā pulc. priekšnesumi.

6. februārī — pl. 8 vak. DV Toronto nod. masku balle „Aiz upītes es izaugu" Latviešu namā.

12. februārī — Tor. Latv. Stud. K. karnevāls Nakts latiņu kvartālā.

6. martā — plkv. O. Kalpaka atceres sarīkojums Latviešu namā, 491 College St.

21. martā — V. Melliņas garīgs koncerts 200 Balmoral Ave.

10. aprīlī — pl. 8. vak. Sv. Andreja ev.-lut. latviešu draudzes koŗa 13. gadskārtējais garīgais koncerts baznīcā.

1. maijā — Toronto DV nodaļas tradicionālā balle „Kādreiz maijā" Latviešu namā.

HAMILTONA

31. decembrī — plkst. 8 vak. HLB Jaungada sagaidīšanas sarīkojums Latviešu namā, 16 Queen St. N.

16. janvārī — Hamiltonas DV nod. pilnsapulce un biedru vakars Latv. namā, 16 Queen St. N.

13. februārī — plkst. 8 vak. Hamiltonas DV nod. gadskārtējais „Karnevāls Pigbridžā" Connaught hoteļa Sheraton zālē.

SV. KATRĪNAS

Latviešu skola 19. decembrī plkst. 6 vakarā rīko Ziemas svētku eglītes vakaru Slovaku zālē, Page un Welland ielu stūrī.

31. decembrī — vanadžu kopas Jaungada sagaidīšanas balle Beacon Motel Hotel telpās.

Dzīve Savienotās Valstīs

Jauni apdrošinājumi ALPF

Amerikas Latviešu Palīdzības Fonds 1965. gadu ievadīs ar jaunām, pilnīgākām un plašākām iespējām veselības apdrošinājumos. Ir radītas trīs apdrošinājumu nozares:

1. nozare — apdrošināšanās pret ārstu un slimnīcu rēķiniem, 2. nozare — apdrošināšanās pret ārstu rēķiniem un 3. nozare — apdrošināšanās pret slimnīcu rēķiniem.

Katrai nozarei ir A un B plāns, un katram plānam savukārt 4 apdrošinājuma grupas: 20, 50, 70 un 80%. Ar to apdrošināšanās izvēle tapusi plašāka un elastīgāka. Ikviens var sev atrast piemērotu nozari, plānu un grupu, kas ne tikai nepieciešama viņa paša veselības nodrošinājumam, bet ir piemērota arī viņa ģimenes un mājturības budžetam.

Analizējot un apsverot savus apdrošinājumus, ikviens tanīs saskatīs vājākas vietas, kuras var viegli izlīdzināt ar Fonda piedāvātiem jaunajiem apdrošinājumiem. Daudziem tautiešiem ir apdrošinājums tikai pret slimnīcu rēķiniem, bet trūkst apdrošinājuma pret ārstu rēķiniem. Ārstu rēķini sastāda caurmērā ap 40 — 50% no slimošanas izdevumiem. Šādu trūkumu var viegli novērst, par nelielu piemaksu iegūstot Fonda apdrošinājumu pret ārstu rēķiniem. Tāpat savus apdrošinājumus var papildināt tie, kuriem trūkst slimnīcu apdrošinājuma. Tiem, kam pavisam nav apdrošinājuma, ieteicams apdrošināties pret kopējo ārstu un slimnīcu rēķinu apmaksām.

Līdztekus tam Fondā radīti vēl citi uzlabojumi apdrošinājumos. Turpmāk Fonds apmaksās operācijas, kuras var izdarīt, neievietojot dalībnieku slimnīcā. Plāna B augstākā apmaksājamā kopsuma ārstiem izmaksas gadā paaugstināta no $500 uz $600. Vēl plašāk pavērtas durvis gados vecākiem tautiešiem, neprasot līdznācējus apdrošinājumos, kas nav augstāki par 50% grupu.

Fonda augstākais veselības apdrošinājums izmaksas gada laikā ir $4000. Tāds apdrošinājums praktiski palīdz segt ārstēšanās izdevumus slimnīcā un mēnešiem. Vēl pilnīgāku nodrošinājumu dalībnieks iegūst ar apdrošināšanos Darba nespējas plānā, kas pa slimnīcā ārstēšanās laiku izmaksā pabalstu līdz $100 nedēļā, bet kopā par visiem slimības gadījumiem līdz 10.000. Ja ārstēšanos radījis negadījums, tad pabalstu maksā līdz 3 nedēļām vēl pēc slimnīcas atstāšanas. Ja plāna dalībnieks negadījumā zaudē roku, kāju vai redzi, viņam izmaksā vienreizēju pabalstu $1000, bet ja apdrošinātais zaudē dzīvību, tad neatkarīgi no viņa apbedīšanas pabalsta, piederīgiem izmaksā $1000 vienreizēju pabaltu. Apdrošinājuma plānā uzņem ar 18 gadu vecumu līdz 65 gadiem, neatkarīgi no tā, vai dalībnieks strādā algotu darbu vai ne. Pārsniedzot 65 g. robežu, dalībnieks var palikt apdrošinājumā līdz mūža vakaram.

Sevišķi ieteicams Fondā apdrošināties ģimenēm ar bērniem. Parastās apdrošināšanās sabiedrībās maksājumi par bērnu apdrošināšanu sniedzas 80 līdz 90% no sumas, ko maksā pieaugušie. Fondā šie maksājumi ir tikai 25% no tēva vai mātes maksas. No mūsu nacionālās eksistences viedokļa tam ir liela nozīme, un tādēļ ģimeņu skaits Fondā nemitīgi pieaug. Līdz ar to nostiprinās arī latviešu ģimeņu veselības stāvoklis. Jaunā latviešu paaudze izprot apdrošināšanās lielo nozīmi. Atstādami vecāku paspārni un nostādamies uz savām kājām, jaunieši apdrošinās arī Fondā, kaut arī tiem dažkārt ir augsti aprošinājumi darba vietās, jo Fonds spēj dot pilnīgus, pastāvīgus un reizē arī lētākus apdrošinājumus kā citas apdrošināšanas sabiedrības. Viss tas kopsumā rada to dzīvo atsaucību un nemitīgo Fonda dalībnieku skaita pieaugumu, kas vērojams dienderiā.

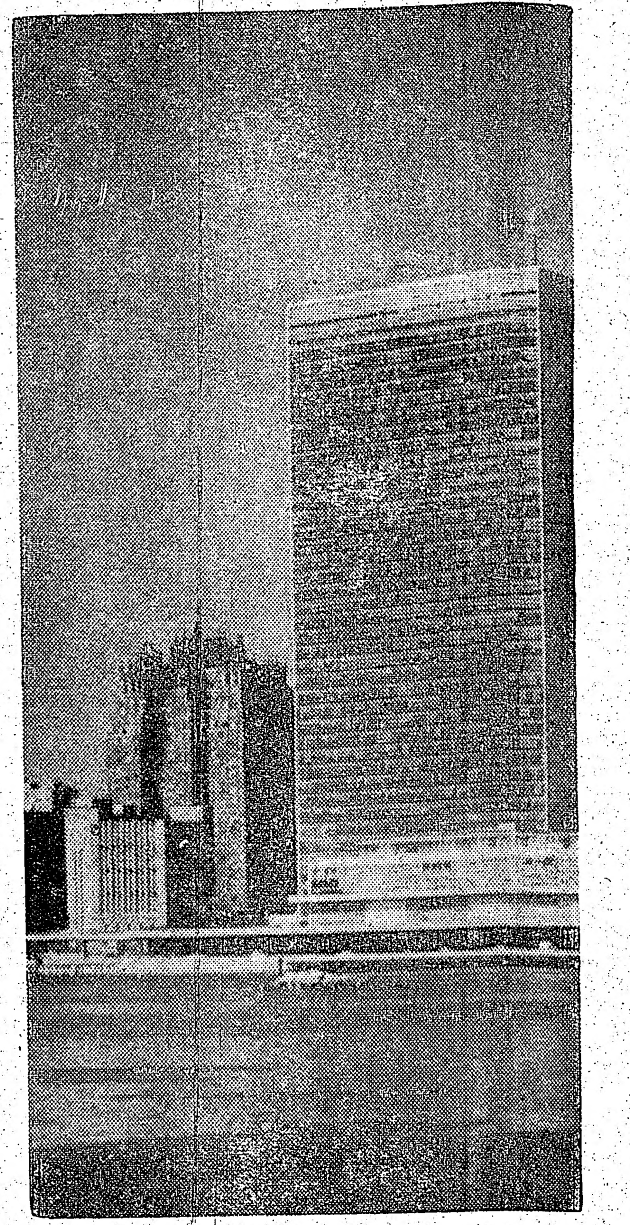

Nacionālo kubiešu atentāts šoreiz neizdevās.

Latviešu preses biedrības izloze

LPB pirmā grāmatu un gleznu izloze, līdz ar Ņujorkas un apkārtnes dzejnieku un prozas rakstnieku rītu notika svētdien, 6. decembrī, Ņujorkā, Picadilly viesnīcas telpās. Loterijai bija ziedotas 3 gleznas un ap 100 grāmatu. Loterijas atlikums, nepilni 1000 dol., domāts slimo un darbam nespējīgo rakstnieku atbalstam.

F. Milta gleznu laimēja Valdis Bērziņš Brukliņā (loze 306), M. Kovaļevskas gleznu un Imantas ziedotie Latviešu tautas dziesmu 12 sējumi atceļoja uz Toronto: gleznu E. Skujiņai, Tautas dziesmas — M. Čubei. Klāras Zāles gleznu laimēja A. Medņis Milokos, bet J. Rutka plašo Latvijas ģeogrāfiju — amerikānis Helmy Rogers Saginaw, Mich. Bija vairāki, kas laimēja pa 2 grāmatām. Laimestus bez pieprasījuma LPB piesūtīs laimētājiem.

Rakstnieku un dzejnieku parādē dzeju lasīja Karola Dāle, Herta Krauja, Zenta Liepa un Valda Moora. Rita Gāle klausītājus aizrāva ne tikai ar izteiksmīgu dzeju, bet arī ar iejutīgo skandējumu. Prozu lasīja Nikolajs Kalniņš, O. Bergmansons un Henrijs Moors. Aktieris Jānis Šāberts, kas strādā gar saviem memuāriem, lasīja Elzas Ķezberes un Aīnas Kraujietes dzejoļus. Rakstnieku cēlienu lietpratīgi vadīja LPB priekšnieks Ēriks Raisters.

Klausītāju bija ap 100.

Pārējie laimesti krita lozēm: 11, 37, 42, 86, 200, 216, 247, 269, 279, 281, 304, 503, 546, 589, 601, 602, 717, 747, 778, 792, 800, 805, 807, 852, 870, 871, 889, 932, 958, 1120, 1128, 1129, 1133, 1331, 1340, 1362, 1429, 1469, 1480, 1483, 1530, 1560, 1585, 1639, 1642, 1644, 1650, 1680, 1698, 1756, 1903, 1910, 1912, 1936, 1937, 1950, 1999, 2059, 2064, 2160, 2191, 2192, 2211, 2261, 2303, 2367, 2372, 2430, 2451, 2512, 2519, 2524, 2558, 2559, 2565, 2577, 2671, 2708, 2713, 2756, 2780, 2800, 2887, 2890, 2907, 2917, 2937, 2938, 2950. Laimestus visiem laimētājiem piesūtīs.

Preses biedrības izlozei laimestus ziedojuši: Apgāds Imanta 22 grāmatas, apgāds Grāmatu Draugs 21 grāmatu, apgāds Ziemeļblāzma 13 grāmatas, apgāds Pilskalns 4 grāmatas, rakstnieks K. Ķezbers 5 grāmatas, E. Raisters 7 grāmatas, N. Kalniņš 2 grāmatas, V. Irbe 8 grāmatas, L. Rumaks 7 grāmatas, K. Dāle 7 grāmatas, Klāra Zāle gleznu, Margarita Kovaļevska gleznu, A. Dzirkale - Cenne 2 gleznas, L. Tauna fonds 2 grāmatas un Ed. Freimanis 2 grāmatas. vi

Grāmatas Ziemsvētkiem un dāvanām

LATVIEŠU LITERĀTŪRĀ VĒL NEBIJUŠI IZDEVUMI.

L ū k !—

Latviešu tautas teikas un pasakas, 3 sējumi, katrs $7.80
R. Blaumaņa — **Kopoti raksti**, 12 sējumos 48.60
R. Blaumaņa — **Drāma un komēdija**, 100 g. piemiņas izd., 1120 lpp. 12.60
Aspazijas — **Drāma**, 7 lugas kopsējumā 8.60
Aspazijas — **Lirika** 8.60
kopš gadiem visvairāk gaidītā grāmata. Saturā — **Pirmie jaunības dzejoļi, Liriskā autobiografija — Saulains stūrītis, Ziedu klēpis** un **Raganu nakts**. Pielikumā tēlojums **Saules meita, Fantazija** un daži vēl nepublicēti materiāli. Šis ir pilnīgs, nesakroplots izdevums, kādu to rakstīja pati Aspazija.
G. Štāla — **Latviešu balets**, krāsās un bild. pilns izd. 9.60
Dostojevska rom. **Noziegums un sods**, 2 sējum. kopā 7.80
viens no vislielākajiem darbiem pasaules literātūrā. Cerēsim, ka arī mums, latviešiem būs kādreiz kas līdzīgs.

Krājumā vēl daudzi, daudzi citi jaunāki izdevumi. Pieprasiet svētku cenrādi.

D r ī z u m ā i z n ā k s —

K. Siliņa autobiogrī — **Mana lielā mazā dzīve** .. $3.90
grāmata, par ko būs ko gudrot un runāt.
F. de Frīsa biograf. rom. — **Rembrandts**, mākslas izd. 6.80

LATVJU GRĀMATA, Waverly, Iowa.

Tautiešiem, kuri vēlas apsveikt latvisku sveicienu, DV Kanadā plektu apsveikumu kartīšu. Piesavus draugus Ziemsvētkos ar arī šogad piesūtīt vienu kom-sūtīto kartīšu cena ir $1.50.

DOMAS PAR KOPDARBĪBU

Tā sauc mūsu ievērojamā kooperācijas darbinieka un teorētika prof. Arnolda Aizsilnieka zviedru valodā sarakstīto grāmatu. Autors, kā zināms, ir beidzis Latvijas universitātes lauksaimniecības un arī tautsaimniecības fakultāti un bez tam ar Rokfellera fonda stipendiju tautsaimniecības studijās papildinājies ASV un Skandināvijā. Trimdas laikā mājas profesoram ir Zviedrijā, kur viņš sarakstījis vairākas grāmatas gan latviešu valodā, gan arī svešvalodās.

Grāmatas priekšvārdā autors norāda, ka šobrīd grūti atrast kādu zemi, kurā kopdarbība nebūtu sekmējusies. Tas, protams, attiecas uz brīvo pasauli šaipus dzelzs un bambusa aizkara. Visās brīvajās zemēs kopdarbība šodien ir izveidojusies par pasaules mēroga kustību. Kopdarbība nav tikai saimnieciskas dabas faktors vien, bet tā ir tikpat nozīmīga arī sabiedrisko interešu laukā un ideju pasaulē, kas sasaucas pāri brīvo tautu robežām. Domu izmaiņai, jauniem atveidiem te vienmēr liela nozīme.

Jau no kopdarbības sākuma pirms vairāk nekā 100 gadiem līdz pat mūsu dienām izglītībai, zināšanām un informācijai kooperācijas attīstībā allaž bijusi ļoti liela nozīme un trejāds nolūks. Pirmkārt — kopdarbības nolūks demokratiski veidotā vidē vienmēr bijis cilvēkus padarīt labākus un no stūraini egoistiskiem raksturiem izveidot jaunus, kooperācijā derīgus pilsoņus. Otrkārt — kopdarbības nolūks ir sniegt biedriem vajadzīgās zināšanas, bet treškārt — sagādāt informāciju un dot ierosmi kopīgai darbībai zināma mērķa sasniegšanā.

Palūkosimies īsumā, kādas ir slaveno kooperatoru domas un atziņas par kopdarbību.

Viljams Kings, kam lieli nopelni kooperācijas izveidošanā Anglijā, ir teicis — „zināšanas un vienprātība ir spēks, bet spēks, kas balstās uz zināšanām, ir laime."

„Mācīšanās ir vajadzīga visai cilvēcei, bet kooperācijai tā ir eksistences jautājums"— saka Dž. Stjuarts, pazīstamais Kembridžas universitātes profesors.

Britu tautsaimnieks A. Maršals ir teicis — „Kopdarbība ir uzticības bērns, jo neuzticībai ir nezināšana pamatā."

„Kooperātors nedzimst, arī kopērācijas zināšanas nerodas pašas no sevis. Kooperācija ir jāmācās, un iegūtās zināšanas jāapvieno ar mīlestību pret tuvāko. Šis altruisms tad arī rada īstos kooperātorus." Šādas domas pauž viens no Holandes kopdarbības pionieriem — starptautiskās kooper. apvienības prezidents G. J. Goedhards.

„Bez informācijas darba nav iespējama ne demonstrācija, ne arī kopdarbība" — vārdi, kas pieder kooperātoram Vorbesam, daudzu kopdarbības rakstu autoram.

Beidzot lai pieminam vēl franču Šarla Žida kooperācijas zelšanai veltītos vārdus — „Saimnieciski sekmīgai pašdarbībai nav vajadzīgas ne integraļu, ne poleografijas zināšanas, bet gan jāzina kapitāla izmantošana, naudas loma, kredita spēks un arī bīstamība. Ir jāpiesavinās uzņēmumu normas un paražas līdz ar cilvēku pazīšanu. Un kur gan to labāk iemācīties, ja ne kopdarbības sabiedrībās, kas jāuzlūko par demokratijas mācības līdzekli."

Agr. J. Mierkalns

VAR PIEPRASĪT STIPENDIJAS

Latviešu Studentu Centrālās Savienības stipendiju fonda nākamā stipendiju sadale paredzēta 1965. gada janvārī. Fonds piešķir atmaksājamas stipendijas, kas jāsāk atmaksāt vienu gadu pēc studiju beigšanas vai pārtraukšanas.

Lūgumi adresējami fonda valdei un nosūtāmi līdz 1965. gada 5. janvārim. Lūgumam jāpievieno universitātes apliecība par līdzšinējām sekmēm. Lūgumi nosūtāmi Fonda valdes priekšsēdim: F. Bērziņš, 1790 Weeks Ave., Bronx, New York 10457, U.S.A.

INDIANAPOLES LATVIEŠU JAUNIEŠU ROSĪBA UN PANĀKUMI

Divi latviešu jaunieši šoruden uzsāka savas studijas Batlera universitātē, iegūstot šīs skolas piešķirtās stipendijas. 7 vissekmīgākie jaunieši saņēma pilnas stipendijas, to vidū arī Arsenal Technical vidusskolas absolvente Astrīda Henkele, bet pārējie 37 jaunieši ieguva pusstipendijas, starp tiem arī Warren Central vidusskolas absolvents Jānis Janelsiņš.

Arsenal Technical vidusskolas audzēkņu orķestra vadības vēlēšanās par priekšnieku 1964./1965. mācību gadam izvēlēts šī orķestra dalībnieks latviešu jaunietis Pēteris Pūtelis. P. Pūtelis ir rosīgs arī latviešu jaunatnes pasākumos, aktīvs DV apvienības Indianapolē sporta kopas dalībnieks un Indianapoles latviešu jauniešu jautrā trio „Jaunieši" dalībnieks.

Lawrence Central vidusskolas Tri—Hi—Y kluba vēlēšanās par sekretāri šinī mācību gadā ievēlēta Ārija Granta.

Emmerich Manual Training v.-sk. basketbola vienībā šogad darbojas arī latvietis Kārlis Šteinmanis. Savas teicamās spējas šinī populārajā sporta nozarē viņš pierādīja jau vasarā, ļoti sekmīgi startēdams Daugavas Vanagu apvienības Indianapolē sporta kopas basketbola jaunatnes vienībā.

NUJORKA

⊙ Ņujorkas latviešu ev. lut. dr. Bronksas rajona nekustama īpašuma fonda talcinieku sanāksme pārrunāja nākamā gada līdzekļu vākšanas akcijas organizēšanu. Pašreiz šī rajona nekustama īpašuma fondā bankās noguldīts pāri par 43 000 dalaru. Līdzekļu vākšanas akciju uzsāks februārī.

⊙ Gadu mijā Ņujorkā notiks ALJA's dienas. Jaungada sagaidīšana paredzēta Statler Hilton viesnīcā. 1. janvārī pl. 8 vak. viesosies Čikāgas Piecīši. 2. janvārī būs 2x2 nometne, bet plkst 7 vakarā rakstnieku cēliens. Visi sarīkojumi notiks Statler Hilton viesnīcā, 33. ielā un 7. avenijā Manhatenā.

GRAND RAPIDI (MIČ.

⊙ Latviešu kreditsab. Grand Rapidos pazeminājusi aizdevumu likmes aizdevumiem vispārējām vajadzībām uz 5½ proc. gadā. Jaunu automobiļu pirkšanai paliek līdzšinējā 5 proc. likme.

⊙ Latviešu katoļu draudzē mainījies dāmu komitejas sastāvs: par priekšnieci izraudzīta A. Ragauša, viņas vietnieci A. Barkāne, sekretāri T. Vāvere. Pārējās komitejas locekles ir: L. Viļuma, I. Rudzusieka, M. Zepa, L. Bogdāne un V. Strože.

Draudzes organizētais Ziemsvētku eglītes vakars notiks 2. janvārī latviešu biedrības namā.

⊙ Grand Rapidu Latviešu biedrības teātra kopa bija iestudējusi Aug. Mitrēvica 3 cēlienu komēdiju Dažādas mīlestības, rež. Šūbiņa vadībā. Izrādes notika 5. un 6. decembrī. Arčibaldu Kramu tēloja Z. Kornets, Imantu Kramu — V. Mateus, Ķerstu Karste — R. Kornete, Pidžena kundzi —O. Jansone, Žani Jeksti — J. Siliņš, Karolu Kalnāju — D. Ostrova un Dzintaru Siekstu — E. Ziediņš. Dekorators bija E. Lapsiņš un sufliere M. Šūbiņa. Skatītāji aktieriem un režisoram pateicās ar aplausiem un ziedu veltēm.

⊙ Grand Rapidu un apkārtnes latv. ev. lut. draudzes Adventa sarīkojums notika 6. decembrī. To ar īsu uzrunu atklāja draudzes priekšnieks prof. O. Jirgensons. Audzinātāja L. Skuja referēja par Ziemsvētku ieskaņām. J. Puriņš lasīja Ziemsvētku stāstu un V. Kalniņa atskaņoja vairākus korāļus.

Draudzes dāmas bija organizējušas Ziemsvētku tirdziņu. Sarīkojums bija ļoti labi apmeklēts.

V. Z.

KLĪVLENDA

⊙ DV apvienības gadskārtējās Ziemsvētku eglītes sarīkojums sestdien, š. g. 19. decembrī, plkst. 7 vak. apvienības mītnē, 4939 Broadway Ave. Pēc svētbrīža māc. K. Brieža vadībā lielo un mazo priekšnesumi, svētku vecītis un saviesīgs vakars. Rūpes par mazo draugu apdāvināšanu uzņēmušās vanadzes priekšnieces M. Šilis vadībā. Lai bērni eglītes vakarā nepaliktu bez svētku dāvanas, vecāki lūgti bērnus līdz 12 g. v. pieteikt priekšnieces palīdzei H. Kalniņai pa tālr. OL1-5922 līdz š. g. 15. decembrim. Pieaugušiem līdzi ņemami groziņi.

⊙ DV Mēnešraksts ar 1965. g. 1. janvāri pārnāk uz Kanadu un to iespiedīs Latvija Amerikā Toronto spiestuvē. Apvienības valde par abonementu kārtotāju izraudzījusi kasieri Jāni Jenzi.

⊙ Bezgala jauks bija šīs pasaules tumsā mirdzums, kas svētdien, 6. decembrī, atspīdēja Miera un Mārtiņa Lutera draudžu kopējā eglītes vakarā. Sirsnīgu prieku sagādāja abu draudžu svētdienas skolu audzēkņu labi sagatavotie priekšnesumi. Draudžu dāmas bija pūlējušās par skaistu, svētku izjūtai piemērotu kafijas galdu.

⊙ Latviešu apvienotās draudzes svētdienas skolas sarīkojums notiks svētdien, 20. decembrī, plkst. 3.30 pp. Pareizticīgo draudzes lielajā zālē, 6207 Detroit Ave. Pēc māc. Kugrēna vadītā svētbrīža sekos skolas audzēkņu priekšnesumi, svētku vecīša sagaidīšana. Bērnu vecākiem līdzi ņemami groziņi.

⊙ DV apvienības vanagi un vanadzes jau pasākušas gatavoties tradicionālai Jauna gada sagaidīšanas ballei. Sarīkojums notiks DV mītnē 4939 Broadway Ave. Sākums plkst. 7.30 vakarā.

ASV BAZNĪCĀS

ČIKĀGA

Cikāgas latviešu ev. - lut. Ciānas draudze. 5015 W. Ferdinand St.

420 Dawners Place. Mūsu Pestītāja baznīcā.

Š. g. 20. decembrī, pl. 11 ceturtās Adventes dievkalpojums ar dievgaldu, pēc dievkalpojuma iesvētes mācība, māc. A. Rautenšilds; pl. 4 pp. skolas eglītes sarīkojums baznīcas lejas zālē.

Latvijas ev. - lut. baznīcas Sv. Pāvila draudze — 1648 So. 11th Ave., Meivudā. Mācītājs Pāvils Ķirsons, tel. FI 5-2420.

DETROITA

Sv. Pāvila ev. - lut. draudzes dievkalpojumi notiek katru svētdien, plkst. 12 dienā Holy Trinity ev. - lut. baznīcā, Maxwell un E. Warren Avenues, pie Van Dyke. Turpat plkst. 11 notiek Latviešu skola un bērnu dārzs. Baznīcas, skolas un grāmatu galda telefons: WA 2-2248. Māc. V. Liventāls.

20. decembrī, plkst. 12 adventa dievkalpojums.

24. decembrī, plkst. 7 vakarā, Ziemas svētku vakara liturģiskais dievkalpojums.

27. decembrī, plkst. 12 Ziemas svētku atsvētes dievkalpojums.

31. decembrī, plkst. 6 vakarā, vecā gada vakara dievkalpojums.

1965. g. 3. janvārī, plkst. 12 Zvaigznes dienas un strēlnieku atceres dievkalpojums.

Pēc dievkalpojuma Strēlnieku 50 gadu organizēšanas atceres akts ar O. Eliņas referātu. Kafijas galds.

ANN ARBORĀ

25. decembrī, plkst. 2 Ziemas svētku dienas dievkalpojums.

KLĪVLENDA

Klīvlendas latviešu ev. - lut. Miera draudzes dievkalpojumi Zion luterāņu baznīcā, 2062 E. 30. ielas un Prospect Ave. krustojumā. Mācītājs K. Sautiņš, 3625 W. 214th St. Fairview Park, Ohio. 44126.

24. decembrī, plkst. 9.30 vakarā Ziemas svētku svētvakara dievkalpojums. dziesmu lapiņas.

OKLANDĒ

Centrālā luterāņu baznīcā, 215 Ridgeway Ave.

24. decembrī, plkst. 7 vakarā Ziemsvētku dievkalpojums. Sprediķi teiks mācītājs Dr. Kārlis Bilzens no Vašingtonas, D. C. Dziesmu lapiņas.

LOSANDŽELOSA, KAL.

Losandželosā, Dienvidkalifornijas latviešu ev. - lut. draudze, 2450 Griffin Ave., L. A. Mācītāja telefons PO 6-1191.

20. dec. plkst. 4 draudzes Jaunatnes pulciņa eglītes vakars. Dievvārdi. Koncerts. Ludziņa. Līdzi jāņem groziņi.

24. dec. plkst. 7.30 vak. svētvakars. Māc. E. Caune, soliste St. Jansone, V. Barviks.

25. dec. plkst. 11 Ziemsvētku dievkalpojums. Māc. E. Caune, solists K. Liedags, V. Barviks.

Plkst. 12. draudzes eglīte.

26. dec. plkst. 6 vak. Ziemsvētku dievk. Jaukto pāru eglītes vakars. Koncerts. Vakariņas. Dr. K. Bilzens un māc. E. Caune.

27. dec. plkst. 11 Vecā gada dievkalpojums ar dievgaldu. Dr. K. Bilzens no Vašingtonas un māc. E. Caune.

Plkst. 12 Dr. K. Bilzena referāts Kristus mūžības vienreizīgums. Kafija un maizītes.

SAKRAMENTO

Sakramento, Sv. Krusta ev. lut. baznīcā, 45 un H ielā

27. decembrī, plkst. 11 dienā dievkalpojums.

Santa - Rosā, Betlemes baznīcā, Tupper ielā 723.

KONSULS
VILIS TOMSONS
Tel. RE 8-7786. Montreal, P. Q.
5210 VICTORIA AVE., APT. 18

RAKSTAMMAŠĪNAS
par visizdevīgākām cenām
ALEKSANDRS KANDIŅŠ,
65 Perrier Ave., Pie Danforth Ave, Tel. 463-2667

…UMU KALENDĀRS

12. februārī — Tor. Latv. Stud. K. karnevāls Nakts latīņu kvartālā.

6. martā — plkv. O. Kalpaka atceres sarīkojums Latviešu namā, 491 College St.

21. martā — V. Mellinas garīgs koncerts 200 Balmoral Ave.

10. aprīlī — pl. 8 vak. Sv. Andreja ev.-lut. latviešu draudzes kora 13. gadskārtējais garīgs koncerts baznīcā.

1. maijā — Toronto DV nodaļas tradicionālā balle „Kādreiz maijā" Latviešu namā.

HAMILTONA

31. decembrī — plkst. 8 vak. HLB Jaungada sagaidīšanas sarīkojums Latviešu namā, 18 Queen St. N.

16. janvārī — Hamiltonas DV nod. pilnsapulce un biedru vakars Latv. namā, 18 Queen St. N.

13. februārī — plkst. 8 vak. Hamiltonas DV nod. gadskārtējais „Karnevāls Pigbridžā" Connaught hoteļa Sheraton zālē.

SV. KATRĪNAS

Latviešu skola 19. decembrī plkst. 6 vakarā rīko Ziemas svētku eglītes vakaru Slovaku zālē, Page un Welland ielu stūrī.

31. decembrī — vanadžu kopas Jaungada sagaidīšanas balle Beacon Motel Hotel telpās.

CIEMOS PIE LATVIEŠU FILMU AKTRISES ROMĀ

Pēc trim nesekmīgiem mēģinājumiem beidzot izdodas gūt telefonisku sarunu ar filmu aktrisi Mēriju Indovino.

„Bon giorno! Signora Indovino?" es jautāju.

„Si, si," skan atbilde un tad seko itališku vārdu rinda.

„Vai jūs runājat latviski?" jautāju. Pēc īsa klusuma vēlreiz prasu latviski: „Vai jūs runājat latviski?"

„Si, jā, jā! Protams, runāju latviski. Nevarēju saprast sākumā. Kas jūs tādi? No kurienes?... Ak Kanadas? Māsica sūtija? Nu, atnāciet ciemos!"

Tādā veidā iepazīstos ar Mēriju Indovino, kas ir precējusies ar italieti un dzīvo Romā savus 24 gadus.

Mūs sagaida tautiete mājas durvīs un aicina dzīvoklī. Tiekam cienāti ar kafiju no mazām demi-tasītēm un runājam gan par Kanadu, gan Italiju, gan arī Latviju.

Mērija Indovino jau sen dzīvo Italijā, bet tajā pašā reizē ir arī vēl liela latviete. Viņas dzīvoklim ir trīs balkoniņi — visi apaudzēti stādiem un puķēm.

„Tas ir mans kaktiņš, mans stūrītis zemes. Laikam tā senā latviešu mīlestība pret zemi," viņa saka. Un gaitenī, blakus pasaules kartei, stāv jau krietnus gadus pieredzējusi Latvijas karte. To rādot viņa turpina: „Savā sirdī vēl vienmēr esmu palikusi latviete."

Mērija Indovino ir viena no tiem cilvēkiem, kas daudz braukājusi, daudz redzējusi un daudz arī zina.— Viņa studējusi valodas Latvijas universitātē un pēc tam, gan braukājot līdz savam vīram, gan arī ceļojot patstāvīgi, apbraukājusi lielāko tiesu Eiropas. Viņa runā astoņas valodas. Valodu zināšanas dēļ viņa savā laikā nolikusi Romas guida (gidu) kursus un vasarās tūristu sezonas laikā pavada ekskursantus, rādot tiem Romas vēstures bagātības.

Tad valodas novirzās uz filmām, un viņa mums jautā: „Vai redzējāt filmu Eight and half? Tā 1962. gadā Holivudā ieguva Oskaru kā labākā ārzemju filma. Arī es tur spēlēju. Mana loma bija maza, uz ekrāna varbūt tikai piecas minūtes. Tur tēloju gaišreģi, kam vārds Maja. Esmu ģērbusies melnā, garā tērpā ar baltu, pūkainu apmetni. Otru filmu, kurā uzstājos, sauc Bidene. Tur galvenie aktieri ir Richard Basehart, Broderick Crawford un slavenā italiešu aktrise Juliete Massina. Mana loma tur daudz garāka. Esmu tur kā bagātniece, avantūriste, kas saietas ar jauniem dēkainiem puišiem un rebu.

Darbojos Cineriz filmu studijā pie režisora Fellini. Man ir arī kā apsolīta loma filmā, kuru sauc Julietta und Spiritti. To filmēs drīzumā."

Jautāju: „Kā tad jums tik būt par aktrisi?"

„Ir ļoti saistošs darbs, kamēr notiek mēģinājumi un filmēšana. Jāgrozās interesantos ļaudis, kas liekas ārkārtīgi steidzīgi. Tas rada tādu uztraukumu, ko angliski varētu izteikt labāk ar vārdu „excitement". Nepatīkamākais tas, ka no divu mēnešu ilgās steigas un filmēšanas viss kas no darba un spēles ir redzams, ir varbūt desmit, labi ja tik daudz, minūtes filmās."

Mērijas dzīves biedrs ir maestro Salvatore Indovino profesors Sv. Cecīlijas konservatorijā Romā, kur māca kompozīciju. Pēdējais iepazinies ar Mēriju Rīgā, kad bijis aicināts diriģēt Latvijas Nacionālās operas orķestri no 1935. līdz 1937. gadam. Pēc tam viņš diriģējis Vācijā un Turcijā un tādā veidā iepazinies ... valodās un ceļot. 1940. gadā vājās sirds dēļ bijis spiests pārtraukt diriģēšanu un apmesties uz dzīvi Romā.

Maestro Indovino ir arī liels pavārs un labs sarunu biedrs (viņam arī diezgan liels latviešu vārdu krājums); mēs mielojamies ar maestro gatavotām pusdienām un klausāmies (ar Mērijas tulkošanas palīdzību) viņa atmiņās par Latviju un tā laika slaveniem operu dziedoņiem, ar kuriem viņš sastrādājies. Viņš vēl labi atminas Hertu Lūsi, Berzinsku, Traviņu Štengeli, Blūmentāli, Rebāni, Kaktiņu, Stotu, Niedru, Mikelsonu un it sevišķi Mārisu Vētru. Interesējās, kas ar šiem dziedoņiem noticis.

Un tad mums ir pienācis laiks šķirties. Mirkļi, kurus esam pavadījuši ar Indovinu pāri, ir bijuši ļoti sirsnīgi. Projām ejot man jādomā par latviešu tautu; izklīdusi pasaules vējos un pasaules malās, bet viņas locekļi ir centušies nezaudēt savā dzīvē to, ko varbūt Latvijā dzīvojot nebūtu iespējams ne gūt, ne radīt. Tikšanās ar Mēriju un maestro Indovino ir devis mūsu ceļojumam patīkamas atmiņas, un, varbūt, jums, lasītājiem, pāris interesantus mirkļus par latvieti un viņas vīru, kuri dzīvo Romā, Italijā.

G. Tannis

VECTĒVA ZINTIS

Par gaismas simbolu

Glabāsim katrs savā tuvumā kādu lielāku vai mazāku sveci, un kad visapkārt būs tikai tumsa, tad aizdedzināsim to.

Sveces liesma ir simbols cerībai, simbols tam, ka gaisma ir tā, kas spēj nomainīt tumsu.

Par to — ko būsi sējis, — to arī pļausi

Ja tu alksti savai dvēselei kāda siltāka un maigāka stariņa, tad pavaicā pats sev: ar kādu arklu aparta tava druva un kādu sēklu tu tajā esi sējis? — Ja esi izsējis tur sniegu, tad negaidi, izaugam saules puķes...

Par to, kas nesams mums pašiem

Neviens mēs nevaram parādīt otram savas mokas; tās iztēni neatklājas ne asarās, ne smaidos. Un labi, ka neatklājas! Ir taču vieglāk nest mokas savu nesamo nekā meklēt izpalīgus, kuri tomēr nespētu mums palīdzēt jau tamdēļ vien, ka mūsu smagā nasta tiem palikta apslēpta.

Par sapņiem un reālitātēm

Ir lietas, kuras mēs redzam un dzirdam tikai sapņī, un tomēr mēs tās iemīlam un cenšamies atcerēties. Un ir arī lietas, kuras diendienā ir mūsu tuvumā — mūsu ikdienas dzīvē, bet tās nepiesaista sev mūsu uzmanību.

Jā, lai cik savādi tas izklausītos, bet dažkārt sapņi savilno mūsu dvēseli vairāk nekā reālitātes ap mums.

Par avotiem un trauku...

Mūsu esejiste Zenta Mauriņa kādā vietā saka: „Eiropas kultūra sūc barību no diviem avotiem: no senās Grieķijas un kristiānisma, un katra tauta izveidojusi trauku, ar ko smeļ no šiem avotiem. Kur viens no šiem avotiem apsīkst, rodas džungli, kur abi izsīkst—tuksnešaina smilts."

Draugi — ir mūsu avotiem un kā ar mūsu — latviešu tautas — izveidoto trauku; vai neesam to sākuši samainīt pret kādām svešām trauka lauskām?— Lai raugāmies, ka kādu dienu neatrodamies džunglos vai nekad vairs neizbrienamu smilšu tuksnesī!...

Par mūsu galveno daļu

Aizvien lai paturam prātā to, ka nevis mūsu miesa, bet dvēsele ir mūsu galvenā daļa.

Kāda vairs vērtība miesai, ja dvēsele, kas mājo viņā — kā viņas galvenā daļa ir jau mirusi?...

Par pārmērīgu lietišķību

Padarot visu ap sevi par pārāk lietišķīgu, beidzot šīs lietišķīgās lietas pāraug mums pāri kā kāda putekļu kārta, neļaujot mūsu dvēselēs iespīdēt nevienam dzidrākam gaismas staram. Kur nav gaismas stara, tur pat nezāle nonīkst, kur nu vēl tāda tik trausla puķe, kāda ir cilvēka dvēsele.

Piekerdamies lietām, lai neaizmirstam to, kas vērtīgāks par ikkuru lietišķību.

Par augstāko atalgojumu

Tie, kas dara kādu labu darbu, neprasīdami par to sev nekādu algu,— bieži vien saņem augstāku atalgojumu nekā tie, kas bez algas nepakustina ne mazo pirkstiņu.

Domāju, ka lasītājs sapratīs, ka es te runāju par morālo atalgojumu, kas — manā uztverē — ir augstākais atalgojums par jebkuru atalgojuma veidu.

Edvarts Tūters

VAI LAIKRAKSTU SAŅEMAT KĀRTĪGI? Vai esat nokārtojuši abonementu?

SEKSA GADSIMTĀ

Rakstītājs piedzimis un audzis laikos, kad vēl ar kleitām „slaucīja" grīdu (uz laukiem kulu un pagalmu) un trotuārus. Lai tās būtu izturīgākas, to apakšās šuva „bordi," ko bija viegli apmainīt pret jaunu. Lai ejot neceltos putekļi un būtu ērtāk, kleitu mazliet savilka ar roku vienā sānā. Tas bija graciozs paņēmiens, labi ievingrināts, reizē mazliet arī otra dzimuma pakairinājums, jo pasvītroja dažus sievišķīgus jaukumus mugurpusē, kā arī parādīja kāju potītes un apavus. Blūzes bija ciet līdz kaklam, tieši zem žoda un pakauša nobeidzoties ar kādu rotājumu. Vārdu sakot, sievietes rūpīgi slēpa to, kas vīriešus kairināja, kopš Ieva aizsedzās ar vīģes lapu (līdz tam laikam, cik noprotams, Ādams nekā nebija manījis) un palika noslēpums parasti līdz kāzu naktij. Jauni ļaudis, protams, ti kās, bet tālāk par „muti" intimitāte parasti nesniedzās. Morāles, kautrības, neērtības resp sarežģītāka procesa dēļ pēkšņāks pārsteigums bija grūtāk iespējams, kā par to teorētiski varu spriest. Viss tas attiecas galvenokārt uz pagājušo un iepriekšējiem gadsimtiem. Pa daļai arī šī gadsimta pirmajiem 10 gadiem.

Sākot ar šo gadsimtu, seksuālais arvien vairāk kļuva nozīmīgs. Radās „zinātniski" apstrādātāji. Rets vidusskolnieks tad vairs nezināja Veiningeru, Foreli vai Blochu — visus no vienas uzņēmīgākās tautības — kaut arī attiecīgās grāmatas vēl bija jālasa stipri paslepus un nebija rādāmas ne skolās, ne mājā. Daiļliterātūrā vienmēr savi cienītāji bijuši Ovidijam, Bokačio, arī Kazanovam un kādiem tur „Isatabas meitu memuāru" sacerētājiem. Tomēr „protests pret sīkpilsonisko morāli" sāka palikt sevišķi moderns. Arī mūsu „dekadenti" mēģināja roku un spalvu šai ziņā. Revolūcionāri sludināja brīvo mīlu. Droši vien dažs labs kļuva revolūcionārs tikai šī iemesla dēļ, kas palīdzēja savā laikā arī muhamedanisma izplatībai. Mēģinot atjaunot daudzsievību legālizētā veidā, tika sludinātas tā sauktās izmēģinājuma laulības. Protams, tas nav gluži tas, kas kādreiz bijis islama pasaulē, taču solīja izredzi uz vairāk sievām (vai arī vairāk vīriem — tas jau cits jautājums), ja ne reizē, tad vismaz vienu pēc otras. Sakarā ar laika garu un tā prasībām, modes karaļi sieviešu kleitas sāka raut vienmēr īsākas, bet kakļu izgriezumus taisīt arvien lielākus, uz abām pusēm. Būtu savādi, ja jaunais dzimtu bez protestiem un cīnīšanās. Tā kādu brīdi kleitas atkal bija jāstiepj garākas. Līdz grīdai tās tomēr vairs nenoslīd, bet raujas atkal uz augšu un pēc Hegeļa dialektikas likuma nostabilizējās ap ceļgaliem. Un laikam tā paliks vismaz tūkstoš gadus, pārspējot pastāvības spēkā imperijas un iekārtas.

Sekss paliks šī gadsimta stabilākā iezīme, iznākot no zināmas kautrības atklātībā. Protams, te vēl šis tas pilnīgi neesot panākts. „Vēl cīņa nav galā." Bet tās vairs tikai mazas vietējas sadursmītes ar sakautiem un izklaidētiem kautrības sīkumiem.

Progresīvā Zviedrija te iet spēcīgā avangardā, mācot seksuālo „apgaismību" jau ar pamatskolu pirmajām klasēm. Līdz ar burtu pirmo vilkšanu tiek pastāstīts arī par cilvēku vairošanās veidu. To sāk, pastāstot vispirms, kā tas notiek pie augiem un dzīvniekiem. Augi un dzīvnieki ir bez prāta. Tie šīs lietas dara bez mācēšanas resp. seksuālas apgaismības. Cilvēks ir kultūras veidojums. Tas dara daudz ko ne tikai lietišķībai, bet arī priekam. Skolai jāpalīdz vismaz seksa prašanā. Lai prieka vietā kādreiz neiznāktu arī bēdas, jāiepazīstina skolnieki (ces), kā izvairīties no dažām nepatikšanām.

Novembra vidū publicēti kādas anketas rezultāti, izjautājot kādus 500 vidusskolu un technikumu audzēkņus seksuālā ziņā. Ziņas, protams, sniegtas anonimi, jo līdz pilnīgi atklātai vaļsirdībai pat Zviedrijā pagaidām vēl varbūt nav tikuši. Ankešu rezultāti vairumā apstiprina to, kam vairs nekādas anketas nav vajadzīgas. Bet ir arī pārsteigumi. Tā no apprasītiem (ar vidējo vecumu 18 gadi) tikai 57 proc. zēniem un 46 proc. meitenēm bijuši piedzīvojumi mīlestības lietās. Aptauja izdarīta provincē — Ērebrū — un province vienmēr ir atpalikusi. Stokholmā statistika, droši vien, būtu citāda. Tomēr uzskats par zviedru padsmitniecēm būs jārevidē. Vismaz ārpus Stokholmas. Izrādās, ka pārsvarā ir ne vien tikumīgas meitenes, bet visi zēni nebūt nav nelabojami pavedinātāji.

Zviedrijā seksa „apgaismībā" skolai palīdz filmas un kino. Sevišķi palīdzīga šai ziņā slavenā zviedrisko filmu taisītāja Bergmaņa (ne Bergmanes, kas diezgan vecmodīga) „Klusēšana". Stokholmā vien to noskatījās vairāki miljoni abu dzimumu visāda vecuma ziņkārīgu iedzīvotāju. Filmā tiešām maz runāja, bet vairāk rādīja. Skatītāji aizgāja „apgaismoti' un sasarkuši.

A. Pl.

LATVIEŠU FILATELISTU LĪDZDALĪBA IZSTĀDĒS

(v) Pomona pilsētā, Kalifornijā, laikā no 16. līdz 19. oktobrim notika Pomona ielejas filatelistu klubu apvienības izstāde, kurā iespējams piedalīties tikai turienes klubu dalībniekiem. LFA bija aicināta dot kādu Latvijas marku klāstu goda klasē; A. Vēveris izstādīja Latvijas pirmo marku ar dažādiem zīmējumiem un pasta iestāžu kvitējumiem par markas saņemšanu.

Laikā no 19. līdz 25. oktobrim notika gadskārtējā SEPAD izstāde, kur pazīstamais filatelists A. Engels ieguva bronzas medaļu ar klāstu par Latvijas marku iespiedumkļūdām.

ATBALSTS JAUNAJIEM KRĀJĒJIEM

(v) Mūsu pazīstamais filatelists O. Pīlants Anglijā, kas sevišķi rosīgi darbojas līdz starptautiskās izstādēs un arvienu pierāda savu atbalstu jaunajiem krājējiem, š. g. novembrī piesūtījis LFA jaunatnes nozarei 80 Latvijas markas.

AICINĀJUMS PIEDALĪTIES IZSTĀDĒ

(v) Latviešu Filatelistu apvienība saņēmusi caur konsulu V. Tomsonu uzaicinājumu piedalīties Montreālas franču kluba rīkotajā izstādē 1965. gadā no 6. līdz 9. maijam. Tā kā šī izstāde ir tieši pirms Dziesmu svētku izstādes Toronto, kas notiek no 28. līdz 30. maijam, tad dalībnieku klāstus no izstādes Montreālā varēs tieši nosūtīt uz Toronto.

★

Izstādes nākošam gadam

(V) — LFA paredzējusi dalībnieku līdzdalību šādās 1965. gada izstādēs:

Februārī — Detroitā, Mičigenas kluba gadskārtējā izstādē, kurā par labāko Latvijas marku klāstu piešķir K. Kozlovska ceļojošo balvu. Datums un noteikumi nav vēl zināmi.

13./14. martā — Saginavā, Mičigenas filat. kluba apvienības gadskārtējā izstāde. Piedalīšanās tikai apvienības dalībniekiem. Noteikumi vēl nav zināmi.

6.—9. maijam Montreālā, franču kluba izstāde EXUP X. Noteikumi vēl nav zināmi.

Minētajās 3 izstādēs ieinteresētiem dalībniekiem jāinformējas pie A. Vēvera, 888 Lothrop, Detroit, Mich. 48202, USA.

28.—30. maijam Toronto, Dziesmu svētku filatelijas izstāde. Noteikumi un pieteikumu veidlapas pieprasāmas pie J. Roņa, 55 Woodward Ave., Brampton, Ont., Canada.

Bruno Valters

Ievērojamais diriģents un sirsnīgais cilvēks diriģents Bruno Valters bijis arī Rīgā un darbojies par diriģentu gan tikai īsu laiku, bet atcerējies mūsu galvas pilsētu tās augstā kultūras stāvokļa un lielo mākslas prasību dēļ. Darboties šajā pilsētā, allaž nozīmējis sniegt izsmalcinātai publikai vislabāk sagatavoto. Viņš stāsta par savām liktenģaitām:

Mani sauc Bruno Valters. Piedzimu 1876. gadā Berlīnē. Mani vecāki nebija sevišķi iztikuši cilvēki. Viņi bija vienkārši, tomēr mans tēvs ļoti mīlēja lasīt un mūziku. Vecāki bieži gāja uz Krolla operu un ņēma mani līdzi. Šajā operā es bieži dzirdēju augstvērtīgas izrādes ar ievērojamu dziedoņu piedalīšanos. Mana māte bija bijusi konservatorijas audzēkne un labi spēlēja klavieres. Kad sasniedzu sesto gadu, māte sāka man mācīt klavieru spēli. Pēc divi gadiem viņa tās pārtrauca, jo es esot jau par gatavu viņas stundām, un vecāki mani nodeva citam skolotājam, kas ar lielu rūpi nodevās manis skološanai. Es apmeklēju Šterna konservātoriju. Tur valdīja konservatīvisms, kas izpaudās pret Vagneru, jo tas tajos laikos tika daudzināts par jaunstrāvnieku. Man bija 13 gadi, kad valsts operā noklausījos Vagnera Tristanu. Uzvedums uz mani atstāja tik varenu iespaidu, ka no „pretvagnera" pārvērtos par „Vagnera piekritēju". Šī izrāde mani ietekmēja visā turpmākā dzīvē.

Ja ģimenē māte ko iebilda, tad tēvs allaž mēdza teikt: „Ļauj zēnam iet savu ceļu, gan viņš pareizo pats atradīs."

Konservātorijā biju labākais lasītājs no lapas, un man vajadzēja jaunos dziedoņus uzņemšanas pārbaudījumos pavadīt. Reiz atnāca kāds junietis, kas gribēja dziedāt Vagnera āriju no operas „Meistardziedoņi". Direktrisei tas nebija pa prātam, bet es priecājos ka reiz varēšu konservātorijā spēlēt Vagneru, jo direktrise beidzot dziedonim to atļāva.

Kad dzirdēju Bilovu diriģējam, mainīju savas domas un no klavierieka pārgāju diriģēšanas klasē. Kad man bija 17 gadi, dabūju repetītora vietu, valsts operā. Pēc gada iepazinos ar Gustavu Māleru. Tas bija ārkārtējs piedzīvojums. Par Gustava Mālera simfonijas pirmatskaņojumu Hamburgas valsts operā kritika rakstīja pilnīgi iznīcinošus rakstus, bet man radās vēlēšanās šo darbu pašam dzirdēt. Šo simfoniju Mālers bij nosaucis par „Titānu". Kad no Ķelnes mani aicināja uz Hamburgu, aizgāju un stādījos Māleram priekšā. Mālers mani laipni apsveica un jautāja, vai varot no lapas lasīt, vai varot klavieres spēlēt? Kad atbildēju, ka varu, viņš, kā saka, pacēla savu balsi un teica: „Tas gan izklausās mazliet augstprātīgi. Nāciet man līdz, jo pašreiz notiek „Ansīša un Grietiņas" skatuves mēģinājums". Toreiz opera bija jaunuzvedums. Mālers atkal teica „Jūs taču varat klavieres spēlēt? Sēstieties un pavadiet". „Labprāt," atbildēju. pēc mēģinājuma viņš teica: „Nekas, ļoti labi". Tad iedrīkstējos viņam jautāt, vai varētu viņa simfoniju reiz dzirdēt. Viņa vaibsti noskaidrojās un viņš smīnēdams atbildēja, ka šo darbu taču kritika pilnīgi nozākājusi. Tā notika, ka reiz šo simfoniju ne vien dzirdēju vien.

Bilovs ar Māleru bija īpaši labi draugi. Reiz notika kāds gluži vienreizējs gadījums. Bilovam diriģējot koncertā, ieradās arī Mālers un nosēdās pirmajā rindā. Bilovs steigšus kāpa no pults paaugstinājuma zālē un sniedza Māleram diriģenta zizli. Varat iedomāties šī notikuma atbalsi publikā!

Hamburgā savas gaitas sāku par korepetitoru, pēc pāris nedēļām mani iecēla par kordiriģentu un beidzot diriģēju operas. Kad Loze aizbrauca uz Ņujorku, mani aicināja viņa vietā. Reiz Mālers, citkārt bija pati akurātība, atnāca uz izrādi par vēlu. Nevarējām sagaidīt un tā direkcija uzdeva man diriģēt viņa vietā. Kad atnāca Mālers, viņš mani „nenosēla" no diriģenta pults; jautāts, vai viņš nepārņems diriģēšanu, tas atbildēja direktoram: „Nē. Ļaujiet viņam diriģēt!" no Vīnes Māleram pienāca aicinājums diriģēt Vīnes valsts operā „Lohengrīnu". Vīnē Mālers kļuva visai populārs, jo pēc viesizrādes viņu aicināja palikt pie operas Vīnē. Mālers aicināja arī mani uz Vīni, bet es atteicu, jo neturēju sevi par tik spējīgu. Sekoju aicinājumam uz Breslavu. 1898. gadā mani aicināja Rīga, kam paklausīju un esmu līdz šai dienai par darbu Rīgā sajūsmināts. Mālers neatlaidās un vairākkārt aicināja mani pie sevis. Beidzot aizbraucu 1901. gadā uz Vīni.

Vīnē Francis Šalks bija mans kollēga, bet Mālers direktors. Viņš allaž nodziļinājās kompozicijā un atrada īsto pieeju darbam.

Gribu mazliet ilgāk kavēties pie Vīnes operas diriģenta un direktora Mālera, kam bija augstas prasības pret dziedoņiem. Viņš vēlējās, lai dziedonis ne tikai labi dzied, bet arī labi tēlo. Tās toreiz bija neparastas prasības. Viņš bija arī lielisks iniciātors. Reiz viņš izteicās: „Redziet, ja vēlētos, paliktu šajā krēslā, un neviens mani no tā nevarētu izkustināt. Bet esmu nolēmis pēc desmit gadu sēdēšanas aiziet". Tas notika pēc viņa vecākās meitiņas bērēm. Tad viņam ārsts pateica, ka turpmāk vairs nedrīkst tā skriet, bet jāiet lēnām un jāmaina dzīves veids. Māleram aizejot, viņa vietā nāca Veingartners.

Vienu dienu man vaicāja, vai es tiešām gribot iet uz Mincheni? Mani aicināja „Oberhofmeistars" un teica, — ja es vēlos, jūs nekur netiksit. Bet cik ilgi lai Minchene uz jums gaida?" — „Sešus gadus, augstība", atbildēju. „Labi. Pēc šiem sešiem gadiem Jūs atgriezīsities pie mums par direktoru. Te, parakstiet šo līgumu." Kad līgumam vajadzēja stāties spēkā pēc sešiem gadiem, tad vairs nebija ne ķeizara, ne galma ne arī līgumam spēka.

1923. gadā mani aicināja Amerika. Viesojos Ņujorkā, Detroitā, Bostonā kā diriģents. Pēc tam ik gadus braucu uz Ameriku. 1946. gadā kļuvu Amerikas pavalstnieks.

Man šķiet, ka citiem kaut ko mācīt varu tikai pašā darbā, dodot paskaidrojumus un norādījumus. Manas attiecības pret literātūru, dabu, cilvēkiem padziļinājušās. Mani skumdina, ja cilvēks dzīvo tikai savai ikdienai. Mūzika man nozīmē dzīvot. Es vēl vienmēr mācos un studēju, jo mūzika ir tā, kas piepilda manu dzīvi, un bez tās es nevarētu iztikt. Nožēloju katru, kas padevies materiālismam. Mana noslieće ir garam, kas ir visas dzīves piepildītājs. Mana dzīve gājusi kā trauksmains „kaut kas", kā iet daudzu mākslinieku dzīves: no vienas vietas uz citu, un tā līdz mūža galam. Ir labi tā dzīvot un ne vien sevi piepildīt ar vēlmēm, bet iegūto sniegt citiem. Tas ir katra mākslinieka svēts uzdevums un pienākums.

Otto Krolls.

Austrumvācijas komūnisti svētku laikā sola žēligi pavērt plaisa Berlines kauna mūrī. E. Keiša zīm.

12. decembrī plkst. 15
ZELMAS BELTES
GLEZNU IZSTĀDES
atklāšana
10 Glenlake Ave. (Bloor un Dundas W.)
Izstāde ilgs līdz 21. decembrim. Atvērta ik dienas no plkst. 14—22.

Dāviniet svētkos saviem draugiem un paziņām
PROF. ALEKŠA RUBUĻA
LATVIAN LITERATURE
30 latviešu autoru
45 prozas darbi mūsu labāko tulkotāju sniegumā.
LABĀKĀ DĀVANA KATRĀ GADĪJUMĀ
Cena $ 7,00 plūs 25¢ pasta izdevumiem
Dabūjama tieši apgādā
DAUGAVAS VANAGS
491 College St., Toronto 4, Ont.
kā arī visās lielākās grāmatnīcās brīvajā pasaulē.
Grāmattirgotājiem atlaide.

LATVIAN MU...
Pārstāvis
DV GRĀMATNICA
491 College Street, Toronto
VISJAUNĀKĀS SKAŅU PL...
LF 12
Ksenija Bidiņa, mecosoprāns
Volfgangs Dārziņš
10 TAUTAS DZIESMAS.
Sudrabiņa lietiņš lija, Šūpo mani māmuliņa, Man' māmiņa tā glabāja, Kūko, mana dzeguziņa, Brālīti, brālīti, Man bij zelta atstēdziņa, Es adīju raibus cimdus, Puiši, puiši, Ņem iekš rokas, Ej projām, ledutiņ.
Aura Raiskuma, soprāns, Ernests Māršaus, tenors un vijole
8 tautas dziesmas
E. Melngailis — ES BIJ' PUIKA — Tenors ar vijoli
J. Ķepītis — KUR TU AUGI DAIĻA MEITA
A. Plīčs — SIJA AUZAS, TAUTU MEITA
J. Vītols — ROŽU DARZIŅŠ AUN, MEITIŅA, BALTI KĀJAS — Soprāna un tenora duets
L. Garūta — SUDRABOTA ZILE BRĒCA, NO JŪRIŅAS IZPELDĒJA — Soprāna solo
J. Vītols — AIJA, ANCIT, AIJA — Tenora solo
LP 026
E. Dārziņš — PIE TĒVU ZEMES DĀRGĀS — Vīru koris. Dirig. J. Dūmiņš
I. Kalniņš
E. Melngaili...
A. Kalniņš
E. Melngail...
A. Melnbā...
I. Kalni...
Maksā $ 6.00 gab plūs 3%...

KAKTI...
Veicam visādus transportus ar mo...
(mēbeļu, būvmateriālu u. c.) Lūdzam...
LE 5-6619. 941 Dovercou...

DZIESMAS ZIEMS...
Iedz. Toronto latviešu bap...
Dir. A. Purvs...
P. Geistauts — baritons; A. Gr...
Skaņu plates cena $4.50 plūs 3% ...
Ontario provi...
Dabūjama:
DV Grāmatnīcā, 491 College S...
Pasta izdevumi 25...

TAUTIE...
pirms nododat iespiešanai...
iespiedumdarbus citur, ...
LATVIJA - AMERIKĀ - S...
Mēs iespiežam
LAULĪBU un IESVĒTĪBU IEL...
VIZĪTKARTES
DOKUMENTUS BIEDRĪB...
KONCERTU PROGRAM...
SARĪKOJUMU BILET...
PLAKĀTUS, DZIESM...
VĒSTUĻU VEIDLA...
GRĀMATAS, ŽU...
Labs darbs. — Mēr...
PASŪTINĀJUMUS LŪDZAM N...
491 College St., Toront...
CANADA.
TEL.: 921—71...
CODE 416

SIMTĀ

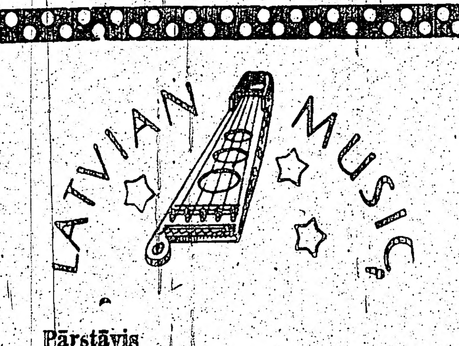

Pārstāvis
DV GRĀMATNĪCA
491 College Street, Toronto 4, Ont.

VISJAUNĀKĀS SKAŅU PLATES

LF 12

Ksenija Bidiņa, mecosoprāns
Volfgangs Dārziņš

10 TAUTAS DZIESMAS.

Sudrabiņa lietiņš lija, Šūpo mani māmuliņa, Man' māmiņa tā glabāja, Kūko, mana dzeguziņa, Brālīti, brālīti, Man bij zelta atstēdziņa, Es adīju raibus cimdus, Puiši, puiši, Ņem iekš rokas, Ej projām, ledutiņ.

Aura Raiskuma, soprāns, Ernests Māršaus, tenors un vijole

8 tautas dziesmas

E. Melngailis — ES BIJ' PUIKA. Tenors ar vijoli
J. Ķepītis — KUR TU AUGI DAIĻA MEITA
A. Plīčs — SIJĀ AUZAS, TAUTU MEITA
J. Vītols — ROŽU DĀRZIŅŠ AUN, MEITIŅA, BALTI KĀJAS. Soprāna un tenora duets
L. Garūta — SUDRABOTA ZĪLE BRĒCA, NO JŪRIŅAS IZPELDĒJA. Soprāna solo
J. Vītols — AIJĀ, ANCIT, AIJĀ. Tenora solo

LP 026

E. Dārziņš — PIE TĒVU ZEMES DĀRGĀS. Vīru koris. Dirig. J. Dūmiņš

7 tautas dziesmas

I. Kalniņš — JA, JŪRIŅA, TU MAN DOTU, lībiešu t. dz. Vokāls un instr. ansamblis autora vadībā
E. Melngailis — PUSRĪTĀ SAULE LĒCA
A. Kalniņš — ES SAVAI MĀMIŅAI, solo L. Pēsla
E. Melngailis — LABS ZIRDZIŅŠ TAUTIEŠAM; APLIK KALNU SAULE TEK; BĒRZIŅŠ AUGA TRIM LAPĀM. T. Kalniņa koris. Dirig. T. Kalniņš
A. Melnbārdis — SUŅI ZAĶIM PĒDAS DZINA. Vīru vokālais kvartets

tautas dejas:

DANCOT GĀJU AR MEITĀM. Vokāls un instrumentāls ansamblis
ZEMNIEKU DEJA. Pūtēju orķestris
LIKUMA DEJA. Vokāls un instr. ansamblis
LUDZAS KADRIĻA. Pūtēju orķestris
I. Kalniņš — SILAVAS VALSIS. Instr. ansamblis autora vadībā

Maksā $ 6.00 gab plūs 3% takse.

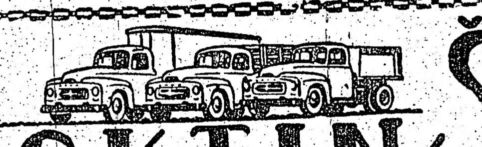

KAKTIŅŠ

Veicam visādus transportus ar modernām mašīnām (mēbeļu, būvmateriāļu u. c.) Lūdzam zvanīt katrā laikā.

LE 5-6619. 941 Dovercourt Rd., Toronto.

DZIESMAS ZIEMSVĒTKIEM

Iedz. Toronto latviešu baptistu koris.
Dir. A. Purvs.
P. Geistauts — baritons; A. Grigale — ērģeles.
Skaņu plates cena $4.50 plūs 3% tirdzniecības nodoklis Ontario provincē.
Dabūjama:
DV Grāmatnīcā, 491 College Street, Toronto 4.
Pasta izdevumi 25 c.

TAUTIEŠI,

pirms nododat iespiešanai savus iespiedumdarbus citur, sazinieties ar

LATVIJA - AMERIKĀ - SPIESTUVI

Mēs iespiežam

- LAULĪBU un IESVĒTĪBU IELŪGUMU KARTES
- VIZĪTKARTES
- DOKUMENTUS BIEDRĪBU VAJADZĪBĀM
- KONCERTU PROGRAMMAS
- SARĪKOJUMU BIĻETES
- PLAKĀTUS, DZIESMU LAPIŅAS
- VĒSTUĻU VEIDLAPAS, APLOKSNES
- GRĀMATAS, ŽURNĀLUS

Labs darbs. — Mērenas cenas.

PASŪTINĀJUMUS LŪDZAM NODOT LAIKUS.

491 College St., Toronto 4, Ont.
CANADA.
TEL.: 921—7121
CODE 416

VAI JŪS BŪSIT ŠEIT NĀKOŠĀ GADĀ?

Pagājušā gada decembra mēnesī Lieltoronto robežās notika 3,791 nelaimes gadījums. Tajos nonāvēja 8 personas un 1,200 ievainoja

Daudzi no šiem nelaimes gadījumiem notikuši braucēju vainas dēļ, nepiemērojoties ziemas braukšanas apstākļiem vai arī braucot par ātru sniegā un uz ledus. Otrs galvenais faktors irbijusi slikta redzamība, kad vainojami logu tīrītāju ierīču nedarbošanās un stikla svīšana no mašīnas iekšpuses.

Cietuši arī daži gājēji, nepareizi krustojot ielu, t.i. ejot pret sarkanām ugunīm vai arī ejot starp novietotām auto mašīnām.

VAI JŪS BŪSIT ŠEIT NĀKOŠĀ GADĀ?

IZVĒLE IR JŪSU!

Decembrī

- BRAUCIET UZMANĪGI
- EJIET UZMANĪGI
- NEDZERIET, KAD JĀBRAUC

„Kādam jūs esat vajadzīgs! Esiet uzmanīgs satiksmē!"

Metropolitan Toronto Traffic Safety Council.

TAGAD DABŪJAMS ARĪ KANADĀ.

ĪSTĀS POĻU VODKAS UN LIĶIERI.

Wisniowka Cassis Wodka Wyborowa

PĀRSŪTĀM NAUDU uz LATVIJU.

US $ 10.- pret 9 jauniem rubļiem.
Sūtīšanas izdevumi $ 3.50 līdz $ 35.- pārējām summām 10%
Saņemšana 14—21 dienu laikā.
Sūtījumi apdrošināti.

DV SAINĪŠU NODAĻA,
491 COLLEGE ST.,
TORONTO 4. ONT.

FRANK VASS BA
ADVOKĀTS - NOTĀRS
263 College ielā, Toronto. (pie Spadina Ave.)
TEL WA 2-6112, 2-6111.

IGAUŅU OPTIĶIS
J. RATAS
169 Danforth Ave. HO 5-6251.

ACU PĀRBAUDE. ACEŅU PAGATAVOŠANA PĒC ĀRSTU RECEPTES. ZEISS STIKLI.
Speciāla atlaide sūtījumiem uz dzimteni.

TRANSPORTA UZŅĒMUMS
BALTIC MOVERS

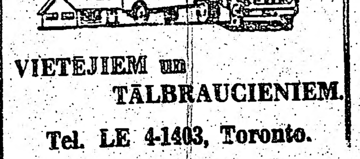

VIETĒJIEM un TĀLBRAUCIENIEM.
Tel. LE 4-1403, Toronto.

OPTIĶIS LUNSKY
170 College St., Toronto.
WA 1-3924.

VAJADZĪGI
būvgaldnieki
Darbs visai ziemai.
Zvanīt pēc pl. 6 vak.
225—2816, Toronto.

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ
491 College Street, Toronto 4, Ont.

Lūdzu izsūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKĀ
līdz .... uz .... mēnešiem uz šādu adresi:
Adrese: ....
Mr., Mrs., Miss ....
Pievienoju Money Orderi, čeku vai skaidrā naudā $ ....
.... abonementa uzsākšanai / pagarināšanai
(Nevajadzīgo svītrot)
Paraksts ....

Abonēšanas maksa: $ 1.50 par 1 mēn., $ 4.50 par 3 mēn., $ 8,50 par 6 mēn., $ 16,00 par gadu.

ABONENTU IEVĒRĪBAI ASV:

Sākot ar 1. dec. 1964. g. Artūrs Lācis, 101 Brightwater Court, Brooklyn 35, N. Y. USA, ir atlūdzies no pārstāvja pienākumiem, lūdzam turpmāk kārtot kārtējos laikraksta maksājumus ar zemāk minētiem pārstāvjiem:

SAV. VALSTĪS sazināties ar:

V. IRBI, 4035 Rombouts Ave., Bronx, N. Y., 10466.
JĀNIS LĀCIS, 33 - 27 - 91st Street, Jackson Hts, 72 N. Y.
V. ZUTI, 32 Dayton St. Newark 14, N. J.
A. LĪBIETI, 2528 W. Becher St. Milwaukee 15, Wisc.
J. EZERGAILI, 12102 Miles Ave, Cleveland 5, Ohio.
V. HERMANI - DALY, 368 Heine St., Elgin, Ill.
A. OZOLIŅU, 1643 N. Orchard St., Chicago 14, Ill.
V. MIĶELSONU, 426 N. Prairie Ave., Kalamazoo, Mich.
V. ZIRNĪTI, 4771 - 3 Mile Rd., N. E., Grand Rapids, Mich. 49505.
J. KONOPORI, 928 E. Moyamensing Ave., Philadelphia, Pa., 19147.
R. Diķi, R. 2, Waverly, Ohio.

KANADĀ:

J. GAILĪTI, 12 Green Meadow Rd., Hamilton, Ont.
H. GREBLI, 85 Maple St., St. Catharines, Ont.
R. EPNERI, 59 Langarth St., E. London, Ont.
J. RONI, 55 Woodward Ave., Brampton, Ont.
M. ĶIVĪTI, 236 First Ave., Ottawa, Ont.

ANGLIJĀ:

DVF Grāmatnīcu, 72 Queensborough Terrace, London.

ZVIEDRIJĀ:

DV Stokholmas nodaļu, P. O. 220, Stockholm.

DĀVINIET SVĒTKOS

Edv. Tūtera — PĒDAS SNIEGĀ, dzejas [illegible]
B. Senkēvičas — ZIEDOŠAIS ĒRKŠĶIS, stāsti $3.[illegible]
A. Lūša — REDZIET, KĀDS CILVĒKS — KĀDS DIEVS! [illegible]

Dabūjamas DV grāmatnīcā
491 College Str., Toronto 4, Ont.

SALĪDZINIET ŠO GRĀMATU SARAKSTU AR JŪSU GRĀMATU PLAUKTA SATURU

un ja kāda grāmata trūkst, tad pieprasiet.

Z. Mauriņa — PAR MĪLESTĪBU UN NĀVI, esejas .... $ 3.60
A. Michelsons — MŪKSALAS BRĀĻI, romāns .... $ 3.80
D. Rogas un S. Cīruļa — ABECE — bērniem .... $ 1.60
K. Ieviņš — CĪŅA AR SIEVIETI, romāns .... $ 4.00
J. Rinks - J. Oss — LATVJU TAUTAS DEJAS, 1, 2, 3 $ 3.00
T. Ķeniņš — DZEJNIEKA DZĪVE UN GARS — Liriska svīta 5 daļās soprānam, baritonam, jauktam korim un ērģelēm .... $ 2.00
R. Skujiņa — VĒJŠ SVAIDA KAIJAS, atmiņas .... $ 4.00
J. Dravnieks — ANGLISKI - LATVISKĀ vārdnīca $ 5.00
I. Grebzde — TE NU ES ESMU, romāns .... $ 4.00
Zeiboltu Jēkabs — ŪDENS BURBUĻI, romāns .... $ 3.90
A. Ozols — VIŅA VĀRDI BIJA VARENI, Jēzus māc. $ 2.50
Sak. T. Zeltiņš — DZEJAS UN SEJAS .... $ 7.50
T. Manns — AVANTŪRISTA FELIKSA KRULLA ATZĪŠANĀS .... $ 4.50
J. Sarma — UPURIS, stāsti un noveles .... $ 3.50
J. Jaunsudrabiņš — TĀ MUMS IET, aut. adr, vēstules $ 4.20
A. Rupainis — TAUTA GRIB DZEIVŌT, romāns .... $ 7.00
Sakārt. T. Zeltiņš — PROZAS PROFĪLI, latviešu proza svešumā .... $ 7.50
Prāv. St. Mozga — SVĒTO DZĪVE .... $ 5.80
Aida Niedra un Andrievs Salmiņš — MELNĀS PLŪMES PIE SARKANĀM LŪPĀM, stāsti .... $ 3.80
F. Dostojevskis — NOZIEGUMS UN SODS, I, II, III $ 3.90
K. Raudive — DZĪVĪBAS BADS, noveles .... $ 4.00
A. Voitkus — TEV NEBŪS . . . romāns .... $ 4.50
E. Brastiņš — MŪSU DIEVESTĪBAS TŪKSTOŠGADĪGĀ APKAROŠANA .... $ 2.40
E. Freimanis — DUMPJU DŪDAS, dzejoļi .... $ 2.80
J. Miesnieks — VĪZIJAS un ĪSTENĪBA, dzejoļi .... $ 3.00
N. Lečmanis — ZVAIGZNE LOGĀ, dzejoļi .... $ 1.50
A. Neboisa — LAIKMETA DRUPAS .... $ 3.00
V. Čika un A. Šmits — ZELTS, SUDRABS, BRONZA – latviešu olimpieši 4.50
A. Rasa — NAKTS DRĪZ BŪS PAGĀJUSI, noveles 3.50
Alb. Spoģis — PIRMĀS VIJOLĪTES, dzejoļi .... $ 2.50
P. Ziediņš — TRĪS KOMĒDIJAS .... $ 2.50
A. Dz. Kronins — ZIEMEĻU GAISMA, romāns 4.00
Fr. Dziesma — LĪVZEME, lirisks tēlojums 4.00
V. Klētnieks — KLINTENIEŠI, jaunatnei 4.00
Jēkabs Poruks — CIEMOŠANĀS, atmiņas 4.20
Jāzeps Vītols — MANAS DZĪVES ATMIŅAS 6.00
J. Johansons — PAKAVU DUNOŅA 2.40
Andr. Eglītis — LĀSTS, dzeja 4.25
Andr. Eglītis — MĪLU, MĪLU, dzeja 3.60
K. Kurbads — SILU ŠALKAS, dzeja 2.80
Ed. Sināts — DZIMTENES ATBLĀZMA, dzeja 3.00
A. Švābe — INTELIĢENTI, romāns 3.80
A. Austriņš — PUŠELNIEKI, stāsts 3.50
J. Miesnieks — — KVIŅĶU KALNS, noveles 4.50
A. Andersone — AUGSIM LATVIJAI (skolas grām.) 1.50
P. Aigars — GĀJIENS UZ TAUTIEŠA NAMU, dzejas .... $ 3.20
A. Niedra — LĪGAVA UN SIEVA, romāns 3.80
M. Kovaļevska — GAURU GAIĻI, romāns .... $ 4.50
S. Lazdiņa — CEĻA GALĀ, romāns 3.80
L. Pērļupe — PUTNS ČAULĀ, stāsti 3.50
Dr. T. Dūlijs — DEGOŠAIS KALNS 4.50
T. Zeltiņš — TILTU ATJAUNOTĀJI, romāns 4.50
E. Kore — JĀŅU VAINAGS, stāsti un noveles 3.80
A. Vilnis — RĀJIENS SIRDIJ, dzejas 3.20
Z. Lazda — STARU VIESULIS dzejoļi 4.00
A. P. Mierkalns — JAUNATDZIMŠANA, dzejoļi 3.50
H. Egasts — ZVAIGŽŅOTĀS NAKTIS, romāns 5.00
Prof. P. Dāle — GARA PROBLĒMAS 3.60
Velta Toma — MŪŽĪGĀ SPĒLE, dz. izlase 2.95
Zeiboltu Jēkabs — LIKTENIS, romāns 3.90
Zeiboltu Jēkabs — BARONS BUNDULS, romāns 3.90
Hilda Vīka — LIELĀ SLĀPE, stāsti 3.00
Valentīns Pelēcis — RIETĀ, dzejoļi 3.80
Ivanda Kaija — DZINTARZEME, romāns 4.00
Vilis Veldre — DZĪVE PIE JŪRAS, vērojumi 3.80
Aina Kraujiete — ES ESMU VASARA, dzejoļi 3.60
A. H. Tamsāre - VIENA LAULĪBA, romāns 4.00
Verners Tepfers — SENATNEI UN MĀKSLAI, apceres 4.20
Ernests Aistars — AIZA, romāns 3.80
V. Čika un A. Šmits — SPORTA SMAIDS, fragmenti 3.00
Vilhelmīne Balodis — DZEJU IZLASE 3.50
Alfreds Dziļums — SVEŠVĀRDU VĀRDNĪCA 5.00
J. Ziemeļnieks — KOPOTAS DZEJAS 7.00
J. Ziemeļnieks — KOPOTI STĀSTI 4.50
Edv. Tūters — PĒDAS SNIEGĀ, dzejoļi 3.50
A. Zemdega — BASĀM KĀJĀM, dzejoļi .... $ 3.20
E. Zicāns — VIRŠI ZIED, dzejoļi .... $ 2.00
D. Biskaps — JAUNO SIRŽU LIKTEŅI, atmiņu stāsts $ 4.80
Fr. Skuja — ZELTA RAKTUVES, vēst. romāns .... $ 4.00
JŪLIJS FELDMANIS .... $ 3.80
ASPAZIJAS LIRIKA (izlase) .... $ 6.00
ASPAZIJAS DRĀMA I daļa .... $ 8.60
Latviešu tautas teikas un pasakas II d. .. $ 7.60
L. Druva — PA SAULAINĀM TEKĀM, illustr. izd. $ 3.50
A. Lūsis — MŪŽĪBA, relig. dzejas antoloģija .... $ 3.60
V. Hermane — VISS NEIZGAIST, dzejoļi .... $ 2.80
O. Ritums — ABC — ES IZKRĀSOJU (bērniem) .... $ 1.00
A. Rasa — CEĻA MEKLĒTĀJI, rom. .... $ 3.50
E. Ardenss — ROBI PARADĪZES VĀRTOS, rom. .... $ 4.50
P. Klāns — SVEICINĀTA, AFRIKA, ceļojuma iespaidi $ 6.00
V. Toma — DZIĻUMA JĀPĀRTOP, dzejoļi $3.00
Anšl. Eglītis — PĒDĒJAIS RAIDĪJUMS, romāns .... $ 4.50
M. Stāraste - Barvika — PINTIĶU CIEMS, bērnu gr. $ 2.80
H. C. Kradoks — LĀCĪTIS DODAS PASAULĒ, bērnu gr. $ 2.80
Īru pasaka — RŪĶIS UN GOVS, ill. bērnu grāmata $ 1.75
T. Zeltiņš — ANTIŅŠ AMERIKĀ MEKLĒ LĪGAVU, rom $ 4.50
A. Niedra — HOLIVUDAS KLAUNS, romāns .... $ 3.80
P. Jēgere-Freimane — CILVĒKS DOMĀ - DIEVS DARA $ 4.25
B. Senkēviča — ZIEDOŠAIS ĒRKŠĶIS, stāsti .... $ 3.50
G. R. Kurdell — EUROPE'S GREATEST EXODUS, rom. $ 5.95

Pasūtinot pa pastu, pieskaitīt 25 ¢ pasta izdevumiem.

DV GRĀMATNĪCĀ, 491 College St.,
Toronto 4, Ont.
LATVIEŠU NAMĀ,

Britu jaunās valdības pirmie soļi

Lēboristu valdības pirmās „simts dienas" nav vēl pagājušas. Gallupa aptauja rāda, ka par spīti daudziem nepopulāriem soļiem lēboristiem vēl arvien ir vairākums tautā. Tomēr aptaujas nekad pilnā mērā neatspoguļo sabiedrības domas, tādēļ ir interesanti vērot, ko domā „mazais cilvēks" no dažādiem iedzīvotāju slāņiem. — Vīlušies ir „pārbēdzēji" no agrāko konservātīvo vēlētāju rindām, kuri šinīs vēlēšanās nobalsoja par lēboristiem un līdz ar to palīdzēja pēdējiem iegūt vairākumu. Jāsaka, ka viņu vilšanās liekas drusku naīva: katram „domājošam cilvēkam" bija skaidrs, ka solīto reformu izvešanai (pensiju palielināšanai u.c.) ir vajadzīga nauda, bet tā ir iegūstama ... ne ar streikiem, bet ar nodokļu paaugstināšanu, kas arī ir noticis.

Britu tagadne un nākotne nav sevišķi rožaina: dzīves dārdzība ir jau pieaugusi un turpina augt. Iemesli ir — 15% importa nodoklis, kurš skar ne tikai greznuma preces, — un it sevišķi benzīna cenas paaugstināšana, kas sadārdzina preču transportu. Jaunā finanču ministra tikko izstrādātajā budžetā ir jau paredzēta ienākuma nodokļa paaugstināšana no 1. aprīļa, bet kā Damokla zobens karājas pār visu galvām „lielais nezināmais" — nākamais aprīļa mēneša budžets, ka var sagādāt pārsteigumus.

Mārciņas kurss pēc straujas krišanās ir saglābts, bet ne uz visiem laikiem: kā dzird, tad starptautiskajā finanču pasaulē nav sevišķas uzticības jaunās valdības eksperimentiem nākotnē.

Tomēr nav „ļauna bez laba": lēboristi pirms vēlēšanām uzsvēra, ka viņi vēlas stiprināt saites ar Britu Kopvalsts zemēm, bet negrib iestāties Eiropas koptirgū resp. tuvināties Eiropas kontinentam. Tagad viņi redz, ka briti tomēr nevar palikt savā „salinieku" stāvoklī un nevar iztikt bez Eiropas. Pēkšņā 15% importa nodokļa ievešana, neinformējot iepriekš partnerus „mazajā Eiropas tirdzniecības apvienībā" (EFTA), saniknoja pat britiem ļoti labvēlīgas valstis.

Opozīcijas partija (konservātīvie) pagaidām nesagādā valdībai sevišķas grūtības, atskaitot dažas labi mērķētas, asas kritikas parlamentā: tā, piemēram, agrākais finanču ministrs Modlings aizrādīja, ka īsā laikā jaunā valdība paspējusi noskaņot pret Britaniju jau 13 valstis. Starp citu Dienvidafrikā esot vispārējs sašutums par ieroču izvešanas aizliegumu: sašutusi esot ne tikai valdība, bet arī aprindas, kuras neesot valdības pusē. Šķiet, ka konservātīvās partijas taktika pašlaik ir — ļaut liet ūdeni uz viņas dzirnavām, t. i. ļaut lēboristiem zaudēt vēlētāju simpatijas ar nepopulāriem soļiem.

Jāsaka, ka briti panes visas grūtības pacietīgi: neapmierinātība izpaužas ļoti apvaldītā veidā. Pa daļai tas ir izskaidrojams ar slaveno britu disciplīnu un mieru, pa daļai ar viņu īpato psīcholoģiju: tie mīl atbīdīt no sevis visu, kas traucē viņu mieru — un dzīves baudīšanu. Mazā cilvēka domu gaita ir apmēram tāda: „Mēs esam ievēlējuši valdību: lai viņa tiek galā ar visu ... un viņa tiks! Kādēļ velti nogurdināt smadzenes ar kritizēšanu un prātošanu?! . . ."

Interesanta ir ārzemju preses reakcija. Lielā franču avīze „Figaro", rakstot par importa nodokļa ievešanu ironiski atzīmēja Amerikas „iecietīgo klusēšanu": kāds uztraukums būtu „sacēlies Vašingtonā", ja „kaut ko tādu būtu atļāvusies Francija"!

Ir atklāts noslēpums, ka lēboristu partijas rindās nav vienības. Grūtības jaunajam premjēram Vilsonam var sagādāt paša partijas galējais kreisais spārns. Vairākus no viņiem Vilsons ir padarījis „nekaitīgus", piešķirot tiem posteņus valdībā, kur tiem ir jāpakļaujas viņa autoritātei.

A. A.

VAI IESPĒJAMA...

(Pārnesums no 2. lpp.)

darba disciplīnas sabrukums ir kļuvis par permanentu sociālisma saimnieciski sociālu problēmu. Tā pastāvīgi atspoguļojas Padomijas laikrakstos, mītiņos, partijas lēmumos. Kā stāvoklis kļuvis neciešams, redzams no vairākkārtējiem pieprasījumiem Pravdā u. c. laikrakstos, atjaunot 1956. g. atcelto krimināljāšanu pret darba disciplīnas pārkāpējiem. Minskas auto rūpnīcas vadība spiesta atzīt kļūmīgo stāvokli (Pravda, 24. 7. 1963.), pieprasīt represijas un darba vietas maiņas noliegšanu. A. Pelše laikrakstā Komunist Sovjetskoj Latvii (10. 10. 62.) publicē pētījumu par sešām Rīgas lielākām fabrikām. Tur 14 procentus darba laika zaudē darba disciplīnas laušanas, nolaidību un organizācijas trūkuma dēļ. Jāievēro, ka te runa ir par labāk organizētām rūpnīcām, bet vispārējais līmenis ir vēl daudz zemāks. Pelšes publicētie pētījumi izdarīti pēc tam, kad Rīgas fabriku strādnieki 1962. g. uzsāka „itaļu streiku" — kluso sabotāžu, par ko savā laikā ziņoja pat Sovietskaja Latvija. Par problēmas nopietnību liecina Literaturnaja Gazetas (12. 11. 63.) raksts, kas klusās sabotāžas zaudējumus aplēš uz 3,3 biljoniem rubļu!

ATKLĀTI PROTESTI UN DUMPJI

Vai padomju iekārtā vispār iespējama atklāta sacelšanās? Kaut arī angļu-sakšu prese šiem notikumiem paiet garām tikpat kaunīgi kā padomju laikraksti, brīvo pasauli sasniegusās neskaitāmas ziņas par streikiem un pat atklātiem bruņotiem dumpjiem dažādās Padomju Savienības malās.

Šo informāciju dod franču un amerikāņu prese, tūristu kustība, padomju provinces preses tiešu chronika, diplomātu ziņojumi un žurnālistu un tūristu pieredzējumi. No šiem materiāliem tagad iegūta pilnīga aina, piemēram, par 1962. g. jūnija nemieriem Novočerkaskā, pie Doņas. Šo informāciju apstiprināja arī Helsinku komūnistu jaunatnes kongresa padomju dalībnieki.

Nemieri Novočerkaskā sākās jūnija mēnesī, tūlīt pēc drastiskās pārtikas cenu pacelšanas (Piena produktiem par 25 un gaļas produktiem par 30 proc.). Lieli strādnieku pūļi, sievietes un studenti partijas nama priekšā prasīja izskaidrojumu cenu pacelšanai. Milicija uzaicināja pūli izklīst, bet kad tas nepaklausīja, raidīja šāvienus pāri pūļa galvām. Šāvieni ķēra dažus bērnus, kas sakāpuši tuvējos kokos un vairākus bērnus nonāvēja. Brutālā milicijas rīcība tā satracināja strādniekus, ka tie ielauzās partijas namā un to pilnīgi izdemolēja. Ar to nemieri nebeidzās. Satracinātais pūlis traucās no vienas valdības ēkas uz otru, piekaujot komūnistu partijas vadoņus un izdauzot iestāžu iekārtu. Tad dumpiniekiem pievienojās 11.000 strādn. no Budjonija lokomotīvju fabrikas, valsts spēkstacijas un Nikoļska fabrikas, dodoties gājienā uz pils centru, kur atrodas visas valdības un partijas iestādes.

Sacelšanās turpinājās veselu nedēļu, un vietējai milicijai un čekai nebija pa spēkam to apspiest, jo revolūcionāri ieņēma stratēģiskās valdības ēkas, pārvēršot tās cietokšņos. Stāvoklis kļuva tik kritisks, ka no Maskavas Novočerkaskā ieradies kompartijas sekretārs Frols Kozlovs, uzdodot sarkanarmijai nosprostot visu Doņecas apgabalu. Tad varonīgo ukraiņu apspiešanai raidītas armijas daļas ne ar krievu, bet mazākumtautību sastāvu. Smagā cīņa Novočerkaskā turpinājās veselu nedēļu un „strādnieku un zemnieku valdība" pagrieza lielgabalus pret strādniekiem, kas uzdrošinājās apgalvot, ka ir izsalkuši. Upuŗu patiesais skaits zināms tikai čekai, bet daudzo aculiecinieku vērtējumi to lēš vairākos simtos, ieskaitot daudzus jauniešus un bērnus.

NEMIERI PAPLAŠINĀS

Novočerkaskas sacelšanās nekādā ziņā nav izolēta parādība. „Itaļu streiki", masu demonstrācijas un asiņaini nemieri sešdesmito gadu sākumā notikuši visos Pad. Savienības pagabalos. Aizplīvurotas ziņas par šiem notikumiem atrodamas pat komūnistu presē, piem., Trud (7. 10. 63.), Sovietskaja Rossija (11. 11. 62.) u. c. Galvenie nemieru centri bijuši Groznijas un Doņeckas rūpniecības rajonos, Jaroslavā, Ždanovā, Krasnodarā un pat Maskavā, kur strādnieki Moskviča auto rūpnīcā pametuši darbu un sanākuši protesta sapulcē, tā teikt — pašā čekas deguna galā. Par plašām demonstrācijām un pārtikas veikalu izdemolēšanu ziņo arī no Ķemerovo rajona, bet Krivoiroga rūpniecības centrā nemieros piedalījušies sarkanarmijas kareivji, sadursmē uz ielas nonāvējot septiņus milicus. Par to ziņots Radianska Ukraina 7. 6. 63. numurā, pieminot „amorālus aktus un publiskas kārtības traucējumus Krivoirogā."

Tai pašā laikā streiki un nemieri ar upuŗiem notikuši arī Rjazaņā, Omskā un Urālu rūpniecības pilsētās. Saņemtas ziņas par incidentu Odesas ostā, kur strādnieki atteikušies iekraut kuģī Kubai domāto sviesta sūtījumu un par streiku kādā Pēterpils mašīnfabrikā.

Ļoti interesants un zīmīgs fakts ir studentu aktīva līdzdalība strādnieku nemieros. Pieminētajā Novočerkaskas dumpī lielā skaitā piedalījušies turienes politechniskā institūta studenti. Pravda pēc nemieriem studentu jautājumam veltīja īpašu ievadrakstu, atzīstot, ka uzturs un apstākļi studentu ēdnīcās neapmierinot un ka „saimnieciskie vadītāji esot atteikušies novietot studentus darbos, kādiem tie bijuši sagatavoti" (Pravda, 17. 8. 62.). Pravda nesaka, ka studenti atteikušies braukt izsūtījumā uz Sibiriju un akli kalpot režīmam, kuŗam tie netic.

(Nobeigums sekos)

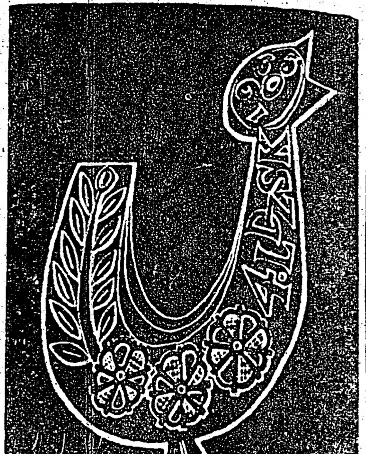

DĀVINIET DZIESMU SVĒTKUS ZIEMAS SVĒTKOS

4. LATVIEŠU DZIESMU SVĒTKI KANADĀ

No 28.—30. maijam, 1965. g. Toronto

PASŪTINĀJUMA ZĪME

VOKĀLO JAUNDARBU KONCERTS
28. maijā, plkst. 20.30
ĪTONA AUDITORIJĀ
College Str. and Yonge.
Ieejas cenas:
$3.50 bērniem puscena
2.50
1.50

RAKSTNIEKU CĒLIENS
29. maijā, plkst. 13.00
ĪTONA AUDITORIJĀ
College Str. and Yonge.
Ieejas cenas:
$2.00 bērniem puscena
1.00

TAUTAS DEJU SACENSĪBAS
29. maijā, plkst. 10.00
KING EDWARD SHERATON HOTELĪ King and Yonge Str.
Ieejas cena:
$1.00 bērniem puscena

KOŖU KOPKONCERTS
29. maijā, plkst. 17.00
MAPLE LEAF GARDENS
Carlton Str.
Ieejas cenas:
$6.00 bērniem puscena,
4.00 izņemot 1. vietā
3.00
2.50
1.50

SVĒTKU BALLE
29. maijā, plkst. 20.00
QUEEN ELIZABETH BLDG. EXHIBITION PARK
Ieejas cena iesk. galdiņu:
$4.00

GARĪGS KONCERTS
30. maijā, plkst. 10.30
Sv. ANDREJA BAZNĪCĀ
Jarvis and Carlton Str.
Ieejas cena:
$2.00 bērniem ieeja brīva

INSTRUMENTĀLMŪZIKAS JAUNDARBU KONCERTS
30. maijā, plkst. 14.00
MASSEY HALL
Shuter Str.
Ieejas cenas:
$4.00 bērniem puscena
2.50

TAUTAS DEJU LIELUZVEDUMS
30. maijā, plkst. 17.00
MAPLE LEAF GARDENS
Carlton Str.
Ieejas cena:
$3.00 bērniem puscena

Biļetes pieprasāmas Mr. V. Veltmanis, 16, WARNER Ave., Toronto 16, Ontario, Canada.

Biļetes izmaināmas vai atgriežamas līdz 1965. g. 15. aprīlim.
Bērnu vecums — līdz 16 gadiem.
Amerikas dolars būs pielīdzināts Kanadas dolaram 1965. g.

Biļešu kopskaits .... Summa $ ....
Pielikumā čeks (naudas pārvedums) par $ ....
Sūtītāja vārds ....
Sūtītāja adrese ....

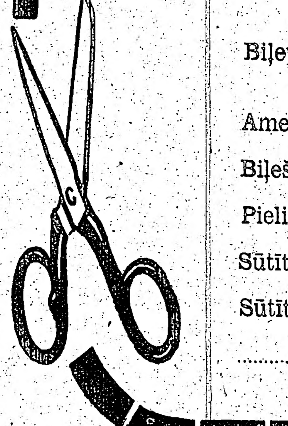

✝

Mūsu mīļā

Anna Novikovs

dzim. 1898. g. 3. janvārī Kabalā, Igaunijā.

Pēc ilgstošas slimības aizgājusi Dieva mierā 1964. g. 29. novembrī Crown Point, Indianā. Pārpelnota Crown Point.

Dziļās sērās:
VĪRS, MEITA, ZNOTS UN MAZDĒLS ASV, MEITAS, MĀSA UN BRĀĻI IGAUNIJĀ.

Mīlestība nekad nebeidzas.

KANADAS BAZNĪCAS

Lūdzu klausaities latviešu raidījumu uz viļņiem 1270 Niagaras raidītājā. Katru svētdienu no plkst. 2.45 līdz plkst. 3 p. p.

Lūdzu klausaities pirmo un vecāko garīgo raidījumu „Brītiņš ar Dievu" savā devītā gada gājumā — katru svētdienu no pl. 10.45 — pl. 11 rītā. Vilnis 1350 — Ošavas raidītājs.

TORONTO

Māc. A. Cops, 70 Scarboro Rd., Toronto, Ont., tel. OX 9-3331.

Toronto Sv Andreja baznīcā Carlton un Jarvis ielu stūrī.

20. decembrī, plkst. 3 eglītes dievkalpojums bērniem un bērnu sarīkojums ar teātri.

Ceturtdien, 24. decembrī, plkst. 7 vak. eglītes Svētvakara dievkalpojums. Dziedās draudzes koris.

25. decembrī, I Ziemsvētkos plkst 10 no rīta dievkalpojums.

Māc. A. Lūsis, 50 Dewson St., Toronto, Ont., tel. LE 6-2510.

Sv. Jāņa draudze Toronto 200 Balmoral Avenue, Toronto 7; tel. 921-3327.

20. decembrī, plkst. 11 no rīta Ziemas svētku dievkalpojums — eglīte bērniem. Svētdienas skolas uzvedums „Kristus piedzimšana". Bērnu apdāvināšana. Vecāki lūgti ņemt līdz dāvanas apm. 50 centu vērtībā.

Māc. A. Briedis, 44 Marilyn Cr., Toronto 16. tel. PL 7-2739.

Toronto Austrumu ev. - lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā, 361 Danforth Ave.

20. decembrī plkst. 3 p. p. eglītes dievkalpojums bērniem baznīcas zālē. Svētdienas skolas uzvedums un bērnu priekšnesumi.

24. decembrī (ceturtdienā) plkst. 7 vakarā Ziemsvētku svētvakara dievkalpojums.

31. decembrī plkst. 7 vakarā Vecā gada vakara dievkalpojums.

BRAMPTONĀ

25. decembrī plkst. 1.30 p. p. Ziemsvētku dievkalpojums Grace United baznīcā.

HAMILTONĀ

Māc. E. Pavasars.

Hamiltonā, Latviešu ev. - lut Kristus draudzē, 18 Victoria Ave., South.

NORANDA

Sestdien, 19. decembrī, plkst. 4 p. p. Ziemsvētku dienas dievkalpojums United Church baznīcā. Prāv. A. Skrodelis. Pēc dievkalpojuma bērnu eglīte.

SV. KATARĪNES

Sv. Katarīnes latviešu ev. - lut. draudzē, Kristus lut. baznīcā, 140 Russel Ave.

24. decembrī, pl. 4.30 p. p. Ziemas svētku vakara dievkalpojums. **Māc. J. Prauliņš.**

LONDONA

Māc. J. Prauliņš, 22 Academy St., Apt. 3, St. Catharines, Ont, Tel. MU 5-5098.

Londonas latviešu ev. - lut. draudzē Trīsvienības lut. baznīcā, Oxford un Colborne St.

NIAGARA

Niagara Falls (Ont.) latviešu ev. - lut. draudzes anglikāņu Sv. Jāņa baznīcā, 580 Portage Rd.

24. decembrī, plkst. 6.30 vakarā Ziemsvētku vakara dievkalpojums, māc. J. Prauliņš.

VANKUVERA

Māc. K. Kampe, 1975 Alma St., Vancouver 8, B. C., tel. 224-5195

Vankuveras Latviešu ev. - lut draudze.

Sestdien, 19. decembrī, plkst. 4 p. p. Kitsilano baznīcas zālē draudzes vakars ar māc. Dr. K. Bilzēna referātu par dzīvo baznīcu.

Ceturtdien, 24 decembrī, Ziemsvētku vakara dievkalpojums plkst. 9 vakarā Kitsilano baznīcā. Dziesmu lapiņas.

OTAVA

Otavas latviešu ev. - lut. Miera draudze; māc. Edg. Lange, 364 Pleasant Park Road. Tel.: RE 3-3906.

MONTREĀLĀ

Māc. A. Voitkus, 3438 Rosedale Ave., Montreal 28, P. Q. Tel. HU 9-3224.

Montreālas Latviešu ev. - lut. Trīsvienības draudze, Sv. Jāņa baznīcā, 4345 Marcil Ave.

20. decembrī, plkst. 1.30 p.p. adventa dievkalpojums. Pēc dievkalpojuma Bībeles stunda.

24. decembrī, plkst. 7.45 Ziemsvētku svētvakara dievkalpojums. Mūzikāli priekšnesumi.

25. decembrī, plkst. 1.30 p.p. Ziemsvētku dievkalpojums.

27. decembrī jaunatnes eglīte plkst. 7.00 vakarā draudzes namā.

31. decembrī, plkst. 8.30 vak. Vecgada vakara dievkalpojums ar dievgaldu.

Māc. Viesturs Šēfers, 471 Coolbrook Ave., Montreal 29, P. Q. Telef. 484-8394. Sv. Pāvila ev. - lut. latviešu draudze Montreālā.

24. decembrī, plkst. 7 vak. Ziemassvētku vakara dievkalpojums.

31. decembrī, plkst. 7 vak. Vecā gada vakara dievkalpojums

TORONTO BAPTISTU

draudzes dievkalpojumi svētdienās plkst 4 p. p. un trešdienās plkst. 8 Bībeles vakari Walmer Road baznīcas telpās.

TORONTO MISIONE

Toronto latviešu misiones kārtējie dievkalpojumi notiek sestdienās plkst. 8 vakarā — 106 Dorset Road, Scarboro, Stop 19.

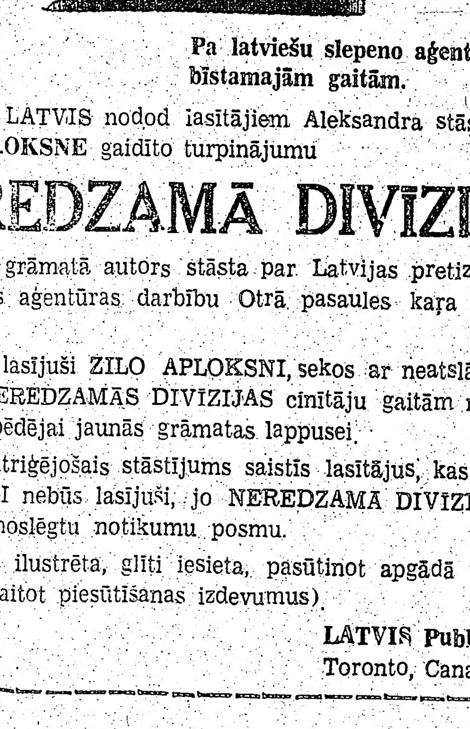

Pa latviešu slepeno aģentu bīstamajām gaitām.

Apgāds LATVIS nodod lasītājiem Aleksandra stāstījuma ZILĀ APLOKSNE gaidīto turpinājumu

NEREDZAMĀ DIVĪZIJA

Jaunajā grāmatā autors stāsta par Latvijas pretizlūkošanas īpašās aģentūras darbību Otrā pasaules kaŗa priekšvakarā.

Tie, kas lasījuši ZILO APLOKSNI, sekos ar neatslābstošu interesi NEREDZAMĀS DIVĪZIJAS cīnītāju gaitām no pirmās līdz pēdējai jaunās grāmatas lappusei.

Tāpat intriģējošais stāstījums saistīs lasītājus, kas ZILO APLOKSNI nebūs lasījuši, jo NEREDZAMĀ DIVĪZIJA ietveŗ sevī noslēgtu notikumu posmu.

Grāmata ilustrēta, glīti iesieta, pasūtinot apgādā maksā $3.50 (ieskaitot piesūtīšanas izdevumus).

LATVIS Publishers,
Toronto, Canada

Apgādam LATVIS
23 Glen Davis Crs.
Toronto 13, Ont., Canada

Lūdzu man piesūtīt Aleksandra jauno grāmatu NEREDZAMĀ DIVĪZIJA.

Pievienoju $3.50 (čeku ☐, naudas pārvedumu ☐, skaidrā naudā ☐).

Vārds, uzvārds ....
Adrese ....
....

JAUNĀKIE IZDEVUMI

P. Klāns — SAFARI .... $ 5.70
V. Kārkliņš — KURZEME, rom. .... $ 4.50
A. Dziļums — DAUGAVAS KRĀCES, rom. .... $ 4.50
R. Blaumanis — DRĀMA UN KOMĒDIJA ... $12.60
V. Mobergs — TAVS LAIKS VIRS ZEMES .... $ 4.00
K. Pētersons — TĀLES TUVINA .... $ 6.50
A. Lūsis — REDZIET, KĀDS CILVĒKS — KĀDS DIEVS! .... $ 3.25
J. Mediņš — TOŅI UN PUSTOŅI .... $ 6.00
R. Skujiņa — VISS ELPO ZEM SAULES, dzeja $ 3.60
J. Širmanis — ĢELZIS UN MISIŅŠ .... $ 3.80
P. Karelis — BARBAROSSA, rom. .... $ 7.00
A. Grīns — TOBAGO, romāns .... $ 4.50

DV GRĀMATNĪCĀ,
491 College St., Toronto 4,
tel. 921—7121.